

Západočeská univerzita v Plzni

Fakulta filozofická

Diplomová práce

Komparace introvertních nálad v americké zahraniční politice

Bc. Jiřina Svobodová

Plzeň 2022

Západočeská univerzita v Plzni

Fakulta filozofická

Katedra politologie a mezinárodních vztahů

Studijní program Politologie

Studijní obor Mezinárodní vztahy

Diplomová práce

Komparace introvertních nálad v americké zahraniční politice

Bc. Jiřina Svobodová

Vedoucí práce:

PhDr. Pavel Hlaváček, Ph.D.

Katedra politologie a mezinárodních vztahů

Fakulta filozofická Západočeské univerzity v Plzni

Plzeň 2022

Prohlašuji, že jsem práci zpracoval(a) samostatně a použil(a) jen uvedených pramenů a literatury.

Plzeň, červen 2022

Touto cestou bych ráda poděkovala vedoucímu této práce, PhDr. Pavlovi Hlaváčkovi, Ph.D., za všechny užitečné rady a přínosné konzultace. Rovněž i za čas a odbornou pomoc, kterou mi věnoval.

Obsah práce

Úvod.....	7
1. Izolacionismus.....	13
2. Historický přístup k izolacionismu	13
2.1 Izolace po vzniku USA.....	14
2.2 Izolace a Monroeova doktrína	17
2.3 Izolace mezi světovými válkami	17
2.4 Izolace v průběhu studené války	19
3. Zahraničně-politický přístup k izolacionismu.....	20
3.1 Frank L. Klingberg: Teorie nálad.....	21
3.2 Jack E. Holmes: Teorie nálad a zájmů	27
3.3 Michael G. Roskin: Posouvání paradigmat	32
3.4 Brian Pollins a Randall Schweller: Dvouúrovňová teorie.....	34
3.5 Shrnutí teorie cyklů	35
4. Přejít do současného introvertního cyklu.....	38
5. Administrativa prezidenta Trumpa.....	41
5.1 Zapojení USA ve světě.....	41
5.2 Vojenská angažovanost	43
5.3 Americká veřejnost.....	44
5.4 Vztah prezidenta s Kongresem.....	46
6. Administrativa prezidenta Bidena.....	47
6.1 Zapojení USA ve světě.....	47
6.2 Vojenská angažovanost	48
6.3 Americká veřejnost.....	50

6.4	Vztah prezidenta s Kongresem.....	51
7.	Budoucí vývoj zahraniční politiky USA	51
7.1	Vztahy s Asií	54
7.2	Vztahy se západní hemisférou.....	56
7.3	Vztahy s Evropou	57
7.4	Vztahy s Blízkým východem.....	58
7.5	Vztahy s Afrikou	59
8.	Závěr.....	60
9.	Seznam použité literatury a pramenů	64
10.	Cizojazyčné resumé	70

Úvod

Zvolení Donalda Trumpa prezidentem Spojených států znamenalo rozsáhlé změny, které se projevily v domácí i zahraniční politice. Tento proces je běžný a můžeme jej pozorovat každé čtyři roky. Nicméně změny, které avizoval a následně uplatňoval Donald Trump, byly hlubší a vymykaly se standardním změnám, ke kterým v USA dochází se střídáním stranických „barev“. Donald Trump se již během své předvolební kampaně ostře vymezoval vůči administrativě svého předchůdce Baracka Obamy. Odmítal ale také základní principy a priority americké ZP, se kterými se ztotožňovali všichni jeho předchůdci od konce studené války, bez ohledu na jejich stranickou příslušnost.

Donald Trump nevnímal globalizaci jako proces, ze kterého Spojené státy nebo i ostatní země vycházejí silnější. Zpochybňoval benefity ekonomiky, založené na tržních principech, naopak prosazoval zásady ochrany amerického domácího trhu. Nechtěl podporovat partnerství s etablovanými demokratickými státy v Evropě a v Asii. Namísto toho opakovaně hovořil o vazbách na diktátorské režimy, ať už se jednalo o Rusko Vladimíra Putina, Severní Koreu Kim Čong-una, Turecko Recepa Erdogana nebo Čínu Si Tin-pchinga. Kritizoval význam NATO pro americkou bezpečnost a zlehčoval americké bezpečnostní závazky k zámořským partnerům, pakliže by tyto státy byly napadeny cizím agresorem. Zpochybnil také fakt, že migrace, primárně z Latinské Ameriky, v konečném důsledku posiluje ekonomiku. V těchto ohledech se předvolební argumenty i politická praxe zcela odlišovaly od jeho předchůdců.

S nástupem Donalda Trumpa americká zahraniční politika dostala zcela nové „kontury“, které v odborné i laické veřejnosti vyvolávaly mnoho spekulací. Podíváme-li se na proměny v Bílém domě v širším časovém měřítku, nejsou radikální změny v zahraniční politice zcela ojedinělé. V průběhu historie Spojených států lze pozorovat jistou periodicitu, na kterou někteří autoři nahlízejí, jako na sérii střídajících se cyklů. Během těchto cyklů se zahraniční politika USA uchyluje k tomu, co někteří nazývají intervencionismem či extroverzí, na jedné straně a izolacionismem nebo také introverzí na straně druhé. V prvním

zmiňovaném období se Spojené státy více angažují v mezinárodním systému a více intervenují ve světě. V tom druhém se naopak uzavírají do sebe a zabývají se svou domácí politikou. Změna směřování zahraniční politiky za prezidenta Trumpa vede k zamyšlení, do jaké fáze se USA dostaly.

Právě tato změna autorku práce vede k zamyšlení, zda se jedná o novou etapu ve vývoji zahraniční politiky, kterou budou následovat i další administrativy v budoucnosti, anebo zda šlo o dočasný izolacionistický „exces“, po kterém se vše vrátí do podoby, kterou jsme v americké zahraniční politice dokázali identifikovat před rokem 2017.

Inspirací pro sepsání této práce se pro autorku stala komunikace s profesorem Michaellem G. Roskinem, který se vývojovými cykly americké zahraniční politiky zabýval od 70. let 20. století. Jeho studie „Shifting Generation of Paradigms“ inspirovala mnoho autorů a dodnes patří mezi často citované dokumenty. Sám Roskin svým zkoumáním navazuje na teorii nálad sepsanou Frankem Klingbergem. Sledoval vývoj americké zahraniční politiky od konce americké občanské války a dospěl k závěru, že – mimo jiné – můžeme v americké historii sledovat střídající se zahraničně politická paradigmat: intervencionismu a ne-intervencionismu, resp. izolacionismu.

Tento způsob analýzy americké zahraniční politiky nasměroval autorku k dalším teoretikům, kteří sice používají odlišné terminologie, ale v principu se shodují. Například Hans Morgenthau tvrdil, že zahraniční politika USA ve 20. století měla tendence kolísat mezi extrémní „nerozlišujícího“ izolacionismu a stejně tak „nerozlišujícího“ internacionalismu. Izolacionisté zastávají názor, že nechtějí mít se světem nic společného, protože je nutné se starat o své vlastní zájmy podle svých vlastních podmínek. Zatímco globalisté si chtějí podmanit svět, ale za svých podmínek. Dle Hanze Morgenthaua je izolacionismus jistým druhem introvertního globalismu a globalismus je druhem izolacionismu převráceného naruby (Morgenthau 1968: 16). Oba směry však podle něj zapomínají na povahu politické reality a celý proces si vykládají velmi zjednodušenou formou (tamtéž: 16).

V podobném duchu psal také Geir Lundestad, který obhajuje názor, že v zahraničních politikách všech zemí dochází k výkyvům a změnám, ovšem v případě Spojených států jsou tyto výkyvy více patrné než u jiných velmocí. Kyvadlo americké zahraniční politiky se stále houpe sem a tam. Ostatní státy spíše přecházejí z jedné pozice na druhou. Základní výkyv v zahraniční politice USA je ten, od nejextrémnějších projevů izolacionismu, a to konkrétně zákony o neutralitě z 30. let, k extrémní expanzivní roli v průběhu studené války, která vyvrcholila nasazením více než půl milionu vojáků ve Vietnamu (Lundestad 1986: 408). I přesto, že výkyv kyvadla směrem k intervencionismu kolísal, globalismus si po druhé světové válce v zahraniční politice USA udržel svou pozici. Tento případ se podobá jednosměrným výkyvům politiky ostatních zemí.

Dalším autorem zabývajícím se střídáním přístupů v americké zahraniční politice je Fraser Cameron, který hovoří o střídání období unilateralismu a multilateralismu. První ze jmenovaných bylo tradičně spojováno s Otcí zakladateli, konkrétně s Georgem Washingtonem. Zastánci unilateralismu odmítají ztrátu národní autonomie v rozhodování o zahraniční politice. Zároveň se více objevují v řadách republikánské strany nebo demokratické. Upozorňuje ale na to, že „unilateralisté“ a izolacionisté jsou potřeba odlišovat. Unilateralisty řadí do dvou skupin, první z nich obhajuje zásadní omezení role USA ve světě a druhá se snaží o zachování americké hegemonie bez vzniku nových hrozeb. Co se týče izolacionismu, k tomu se autor vyjadřuje ve smyslu, že ve dvacátém století ho bylo poměrně málo, a i meziválečnou izolaci vykompenzovala angažovanost USA v obou světových válkách (Cameron 2006: 183).

Někteří autoři se naopak soustředí na zahraniční politiku Spojených států v období po konci studené války. Jedním z nich je Thomas Henriksen, který se ve své knize věnuje právě střídání cyklů po roce 1989. Stejně jako Lundestad připodobňuje jejich střídání ke kyvadlu. Rozlišuje dva pojmy – aktivní mezinárodní zapojení a neangažovanost. Jako u ostatních autorů se cyklus angažovanosti vyznačuje přímým použitím vojenské síly či diplomatického nátlaku proti ostatním aktérům. Naopak v období neangažovanosti se USA snaží distancovat od veškerých akcí,

probíhajících za mořem a orientují se převážně na domácí politiku (Özdemir – Henriksen 2019: 273).

Na pojetí cyklů se zajímavým způsobem zaměřil Arthur Schlesinger Jr., který rozlišuje období liberalismu a konzervatismu v domácí politice USA. Dle jeho modelu se cykly mění ve třicetiletých intervalech a střídá se období veřejného a soukromého zájmu. V období veřejného zájmu Spojené státy směřovaly k rozšiřování programu federální vlády a snažily se v první řadě zajistit obecné blaho pro své občany. V případě soukromého zájmu jsou však veřejné problémy předány neviditelné ruce trhu (Henriksen 2017: 2). Například Nicholas Spykman se v reakci na druhou světovou válku zabývá střídáním těchto dvou přístupů a popisuje jako jeden z nejstarších problémů v historii americké zahraniční politiky dilema, zda své zájmy mají Spojené státy chránit z domácí pozice na straně oceánu nebo svou aktivní účastí v zemích za oceánem. Rozdíl mezi intervencionismem a izolacionismem popisuje jako odlišný přístup k odhadování důležitosti rovnováhy sil ve světě ve vztahu k bezpečnosti USA (Spykman 2007: 7).

Henry Kissinger charakterizoval období 90. let po konci studené války, která pro Spojené státy skončila úspěchem. Staly se podle něj dostatečně mocnými, aby mohly být hegemony, který by mohl intervenovat na globální úrovni, nicméně zahraniční politika narážela na domácí tlaky a zkušenosti ze studené války, a proto vznikl naprosto nový globální řád (Kissinger 2001: nestránkováno).

Byť se k těmto cyklům vyjadřuje velká řada autorů, mnozí z nich postupují spíše intuitivně než prostřednictvím podrobného teoretického aparátu. O to se poprvé detailně pokusil Frank Klingberg v 50. letech minulého století. Nedokázal si však vysvětlit, čím je tento jev ovlivněn, a o toto vysvětlení se pokusili autoři, kteří na jeho teorii navazují.

Cílem této práce je identifikovat směřování americké zahraniční politiky v nejbližší budoucnosti, prostřednictvím zkoumání nálad, které ji ovlivňují. K tomuto zkoumání autorka primárně využije původní teorii nálad Franka Klingberga z roku 1952.

Výzkumné otázky práce jsou koncipovány takto: Znamená nástup zahraniční politiky Donalda Trumpa přechod do izolacionismu/introverze? A pokud ano, můžeme od současného a budoucího prezidenta očekávat pokračování v izolacionistické politice?

Na tyto otázky hodlám odpovědět pomocí komparace střídajících se cyklů americké zahraniční politiky. Výzkum je založen na studiích děl autorů, kteří k zahraniční politice přistupují stejně jako Frank Klingberg – Michaela Roskina, Jacka Holmese, Briana Pollinse a Randalla Schwellera. Pokud práce využije k identifikaci směřování americké zahraniční politiky teorii a díla výše zmíněných autorů (Klingberg, Roskin, Holmes, Pollins, Schweller), lze předpokládat závěr, že USA vstoupily do cyklu/paradigmatu introverze a následující dekádu v tomto cyklu zůstanou. Pochopení zahraniční politiky Spojených států, prostřednictvím cyklické teorie, může pomoci v odhadech dalšího vývoje a dalších kroků prezidentů USA. Práce tedy bude komparací již ustálených střídajících se období, ve kterých Spojené státy vystupují izolacionisticky. Primárně bude vycházet z teorie nálad Franka Klingberga a autorů, kteří s teorií dále pracují nebo na ni navazují. V rámci stáže ve Spojených státech má autorka možnost konzultací právě s Michaelem Roskinem osobně, což považuje za jedinečnou příležitost a velmi zajímavý typ zdroje, jelikož právě dílo tohoto autora se v práci objevuje.

Práce bude tradičně rozdělena do teoretické a praktické části. V první kapitole teoretické části představí pojem izolacionismus a jeho dělení. Druhá kapitola se bude věnovat izolacionismu z pohledu autorů historického přístupu. Jak se pojem vyvíjel v průběhu historie od počátku vzniku Spojených států. Třetí kapitola bude věnována zahraničně-politickému přístupu autorů, kteří se věnují cyklickému pohledu. Předně tedy pojetí cyklů Franka Klingberga a jeho teorii introvertních a extrovertních nálad. Dále kapitola bude obsahovat rozšíření této teorie dalšími autory, kteří se k ní explicitně hlásí. Autorka práce si pomocí publikací vytvoří vlastní kritéria, která bude sledovat v současném vývoji zahraniční politiky USA. V pořadí čtvrtá kapitola popíše přechod do současné introvertní fáze. Praktická část (pátá kapitola) se bude věnovat analýze kroků Donalda Trumpa ve funkci

prezidenta a tím odpoví na první výzkumnou otázku práce, jestli USA přešly do nové introvertní nálady. Šestá kapitola bude věnována Trumповu nástupci a jeho zahraniční politice. Spolu s poslední kapitolou odpoví na druhou výzkumnou otázku, zda lze předpokládat, že Amerika v této fázi zůstane. Závěr práce tato zjištění zhodnotí a potvrdí nebo vyvrátí počáteční hypotézu.

1. Izolacionismus

S pojmem izolacionismus se setkáváme v americké historii poměrně často a v mnoha případech je její nedílnou součástí. Od vzniku Spojených států proběhlo několik událostí, které přiměly státníky k izolacionistickým krokům. Běžné popisy izolacionismu v odborné literatuře narážejí na základní rozpor, a tím jsou časté intervence a diplomatické interakce vedené nově vzniklými Spojenými státy. Lze tvrdit, že USA nikdy nebyly na sto procent izolovány od světa, a to jak geograficky, tak politicky a obchodně. V případě dokonalé izolace se hodí zmínit příklad Velké Británie, která díky své poloze a soběstačnosti byla v historii schopna provádět izolacionismus.

Po celou dobu, od vzniku USA existuje také značná propast mezi tím, jak se vidí Američané, a jak je naopak vidí zbytek světa. Většina světa Spojené státy i v období jejich nezralosti viděla jako nebezpečný národ (Kagan 2008: 7-8).

Izolacionismus byl postupně spojen se svým protikladem intervencionismu, a to ve dvou typech přístupu – cyklického a periodického. Někteří autoři, věnující se periodickému pojetí amerických dějin tvrdí, že USA byly až do španělsko-americké války izolacionistické a poté se staly internacionalistickým národem. Zastánci cyklického přístupu naopak tvrdí, že Spojené státy samozřejmě nejprve byly izolacionistické, ale poté ve své zahraniční politice začaly střídat izolacionismus s internacionalismem (Restad 2010: 19). Následující kapitoly se tedy budou věnovat dvěma typům přístupu k izolacionismu a intervencionismu – historickému (periodickému) a zahraničně-politickému (cyklickému).

2. Historický přístup k izolacionismu

V americké historii se setkáváme s pojmem „americká výjimečnost“. Existují dva druhy přístupu k této jedinečnosti. Zastánci prvního přístupu tvrdí, že Spojené státy mají podporovat a budovat demokracii a svobodu primárně na svém území a ve svém domácím prostředí, a tím se stát vzorem pro ostatní státy. Druhý „tábor“ naopak podporuje prosazování amerických hodnot pomocí vojenské síly po celém světě. Oba myšlenkové směry se shodují na tom, že je možné dosáhnout chtěného

mezinárodního pořádku za předpokladu, že svět bude následovat americké hodnoty. Rozchází se však v názoru, jakým způsobem o to mají Spojené státy usilovat.

Jedinečnost USA tkví již v jejich vzniku, který byl výsledkem kombinace několika faktorů. Za prvé separací od „starého“ evropského kontinentu a možnosti začátku na půdě neposkvřené evropským vlivem. Druhým faktorem byla i výhodná geografická poloha, která umožňovala soběstačnost v oblasti surovin a oddělení od válek v Evropě oceánem. A konečně díky své poloze mohly USA expandovat a rozšiřovat svá území směrem na západ a později více a více na jih. První dva faktory ve svém zahraničně politickém důsledku hovoří spíše pro politiku izolacionismu. Naopak poslední, spolu s faktem, že noví přistěhovalci se snažili o podmanění původního obyvatelstva, pasuje na definici imperialismu (Barša 2003: 17-18).

Vezmeme-li v potaz mocenské a hegemonné postavení Spojených států v mezinárodním systému, je logickým krokem expanze. Nicméně USA izolacionismus, ať již v plné nebo jen částečné podobě, praktikovaly v zahraniční politice po celou dobu své existence. K tomuto trendu přispěl předpoklad nejen geografický (jak bylo zmíněno výše), ale také fakt, že z okolní pevninské části (Mexiko a Kanada) nehrozilo nijak zvlášť velké nebezpečí (Krejčí 2009: 99).

2.1 Izolace po vzniku USA

Prvky izolacionismu lze spatřit již v samotné podstatě a počátcích vzniku prvních amerických kolonií, kdy se jejich obyvatelé kompletně oprostili od Evropy a přerušili vzájemné vazby. Spojené státy prakticky vznikly odtržením a přerušením vazeb na „starý“ kontinent. Nutnost izolování se od Evropy v tomto období prosazoval například známý revolucionář Thomas Paine, který nechtěl jakékoliv vazby s Evropou (Restad 2010: 11). Bývá také často označován za zakladatele amerického izolacionismu. Varoval, že jakákoliv podřízenost a závislost na Velké Británii způsobí zavlečení celého amerického kontinentu do evropských konfliktů, a proto by USA měly zůstat pouze jako obchodní partneři Anglie. Tázal se, proč by se Amerika měla vměšovat do sporů ve světě, když jejím hlavním cílem je

obchod. Bylo by podle něj nelogické navazovat větší spojení s Evropou, když právě z tohoto kontinentu do USA lidé odešli jako utečenci, hledající občanskou i náboženskou svobodu. Spojené státy však vždy do určité míry ve spojení s evropským kontinentem byly. Zrodil se však koncept izolacionismu – obchod se všemi, ale politické aliance s nikým (Krejčí: 2009:102).

K politice izolacionismu vyzývalo i odhodlání zakladatelů USA, kteří za každou cenu chtěli oprostit politiku od tradic evropských mocností jako je militarismus, tajná diplomacie a nesvoboda. S izolacionismem jsou nejčastěji spojováni prezidenti George Washington a Thomas Jefferson. Prvky jsou znatelné ve Washingtonovu projevu na rozloučenou nebo v Jeffersonovu prvním inauguračním projevu. Samozřejmě si tyto projevy musíme vysvětlovat v jiném historickém kontextu. Není tedy příliš užitečné, pokud politici projevy Otců zakladatelů používají jako příklad a vzor pro izolacionismus a ospravedlnění introverze v současnosti (Wright 1943: 174 a Krejčí 2009: 99). Například projev na rozloučenou G. Washingtona ve své době znamenal spíše ospravedlnění politických kroků před kritiky jeho administrativy a upozornění nebo varování na zvýšenou obezřetnost v zahraniční politice v nejbližší budoucnosti, než o zavedení nějaké šablony pro politiku USA obecně (Wright 1943: 174-175).

Musíme vzít v potaz fakt, že Spojené státy byly novým aktérem v mezinárodním systému a mohly být náchylné na vnější vlivy z Evropy. Bylo tedy nutné zachovat si svou vlastní identitu a roli v MS. Proto Washington zdůrazňoval spíše neutralitu a nevměšování se. Pro národ, který je nově vzniklý a nesjednocený vnitřně sám v sobě, je nejlepší strategií neutralita. Zároveň se snažil podpořit národní identitu a hrdost obyvatel na svůj nově vzniklý stát a nezávislost, kterou tak složitě vydobyli (Washington 1796). Evropské mocnosti na USA nahlížely skrz prsty. Anglie v obyvatelích Spojených států viděla pouze rebely proti impériu a Francie nepřisuzovala nově vzniklé zemi za oceánem velký důraz. Navíc USA byly hlavními podporovateli revoluce za nezávislost ve Francii, takže k nim měla spíše negativní postoj (tamtéž: 176).

Obě evropské mocnosti ovšem chtěly využívat americké přístavy a zásoby surovin a snažily se zasahovat do domácí politiky země. Na domácí politické scéně se zneprátelené strany navzájem obviňovaly ze spolupráce s Francií, a to vedlo k dalším sporům. Toto je pozadí Washingtonova projevu o zachování neutrality. Navíc, po skončení jakékoliv rozsáhlé války (což válka za nezávislost rozhodně byla), je izolace přirozeným krokem politiků. Veřejné mínění je poté izolacionismu nakloněno a voliči ho podporují. V historii se opakovalo několik momentů, kdy se Spojené státy distancovaly od zbytku světa. Izolacionismus představuje souhrn určitých postojů a chování USA vůči vnějšímu prostředí, zároveň však politika izolace nedisponuje ucelenými vnitřními principy (Whitcomb 1998: 83). Postupně se z něj stal názorový proud, který zahrnuje humanistickou a náboženskou rovinu a spojuje jí s pragmatickou politikou. K tomu došlo především kombinací morálních zdůvodnění extrémních izolacionistů T. Paina a T. Jeffersona s konzervativisty, kteří byli přesvědčeni o nepřetržitém a věčném fungování síly v mezinárodním systému (Krejčí 2009: 105).

22. dubna roku 1793 vydaly Spojené státy prohlášení o neutralitě ve válce probíhající na území Evropy. Prezident Washington prohlásil, že je v hlavním zájmu USA, aby vztahy se všemi stranami konfliktu zůstaly vřelé a přátelské. Zároveň zmínil, že američtí občané, kteří budou podporovat nepřátelské akce nebo napomáhat válce budou potrestáni podle zákona (Washington 1793: nestránkováno). V tomto prohlášení však podle O. Krejčího lze spatřovat nádech angažovanosti, protože neutralita byla vyhlášena v době námořní nadvlády Velké Británie. Chápe proto vyhlášku jako probritskou neutralitu. Byl zájem obchodovat s oběma stranami konfliktu, jak s Anglií, tak s Francií. Británie však díky své dominanci francouzské lodě zadržovala. Na stranu Francie se naopak postavili piráti, kteří blokovali lodě s britským nákladem. To vedlo k nerovnováze a Spojené státy musely zasáhnout (Krejčí 2009: 108).

2.2 Izolace a Monroeova doktrína

Dalším příkladem z historie izolacionismu USA je přijetí Monroeovy doktríny, protože Američané si moc dobře uvědomovali, že jakékoliv koloniální evropské aktivity poblíž hranic Spojených států jsou nebezpečím pro jejich suverenitu. Izolacionismus se tak rozšířil na celou západní hemisféru – Severní a Jižní Ameriku a spojil se tak s regionálním intervencionismem. Prezident Monroe ve svém projevu řekl, že se Spojené státy nehodlají vměšovat do záležitostí již existujících kolonií. Avšak pokud nějaké státy již vyhlásily nezávislost a udržely si ji, evropské mocnosti by to měly respektovat. Dodal, že každý další evropský pokus rozšířit své kolonie v jakékoliv části západní hemisféry, bude považován jako ohrožení míru a bezpečnosti USA (Monroe 1823: nestránkováno).

Monroeova doktrína rozdělila svět na dvě sféry vlivu – evropského a amerického. Spojené státy se zavazují, že se nebudou vměšovat do záležitostí evropských mocností a jejich kolonií. Naopak očekávají, že evropské státy svou sféru vlivu budou soustředit v jiných částech světa, než je právě oblast Severní a Jižní Ameriky. Zajímavostí je, že Spojené státy v době vyhlášení Monroeovy doktríny neměly kapacity na to, aby evropským koloniálním pokusům mohly čelit. Předpokládalo se ovšem, že Velká Británie jako největší hrozba nebude plýtvat svými jednotkami mimo své kolonie a dávat tak možnost pro posílení jiných evropských mocností. Postupně však ani doktrína nezůstala čistě izolacionistickým konceptem. Průběžně ji totiž další prezidenti interpretovali různými způsoby a začalo vznikat přesvědčení, že USA by měly být dominantní silou nejen na západní hemisféře, ale po celém světě (Krejčí 2009: 115). Z těchto příkladů je jasné, že Spojené státy striktně izolacionismus nesledovaly a vždy alespoň do určité míry vztahy se světem udržovaly.

2.3 Izolace mezi světovými válkami

Vstupem do první světové války Spojené státy upustily od politiky izolacionismu. Již dříve však obchodovaly se zbraněmi, takže o čistý izolacionismus se nejednalo. Po skončení války se ale idealistický prezident Woodrow Wilson snažil o propojení států ve světě, aby se zabránilo propuknutí další války. Už ve svém

projevu k senátu v roce 1917 hovořil o vytvoření Společnosti národů. Nálada ve společnosti byla také příznivá a veřejné mínění by vstup do takové organizace pravděpodobně podpořilo. Senátní výbor ale kladl značnou řadu podmínek, za kterých by byl možný vstup (Krejčí 2009: 127). Jedním z důkazů návratu USA k izolacionismu je fakt, že Senát nikdy pakt o Společnosti národů neratifikoval a stejně tak ani mírovou smlouvu s Německem (tamtéž: 128).

Problémem také bylo, že prezident byl téměř přes měsíc mimo Washington, což oslabilo jeho moc v Kongresu. Proto při ratifikaci smlouvy nastaly komplikace. Je třeba podotknout, že Woodrow Wilson byl spíše idealista než izolacionista, takže usiloval o vzájemné propojení. Izolacionistické tendence jsou znatelné spíše ze strany Kongresu (Kissinger 1996: 241). V meziválečném období byla podepsána Washingtonská smlouva a Briand-Kellogův pakt. Oba dokumenty ukazují, že se USA nedistancovaly od světového dění zcela a zároveň stále existovalo kulturní a obchodní propojení se světem. Izolacionismus byl pouze selektivní. Spojené státy nevstoupily do aliance Společnosti národů, nepřijaly žádné závazky, nevysílaly své vojenské jednotky do světa. Izolace však nebyla aplikována na finanční a humanitární pomoc. USA poskytly finance Německu při problémech splácení poválečných reparací. Zároveň vysílaly humanitární pomoc do oblastí Ruska zasažených občanskou válkou.

V případě japonského zabrání Mandžuska tento krok nezůstal bez odezvy a Spojené státy jej odsoudily. Avšak vyhýbaly se závazkům, kde by bylo nutné zapojit americké vojáky. S příchodem hospodářské krize se izolace zvyšuje, protože je potřeba řešit domácí politiku. Významným projevem izolacionismu v tomto období však byly zákony o neutralitě (Krejčí 2009: 130-132 a Kissinger 1996: 229-257). Ty mezi lety 1935 až 1937 schválil Kongres celkem tři. Snažil se tak udržet Spojené státy mimo druhou světovou válku. Existovala tak právně závazná forma zákazu prodeje či přepravy zbraní a jiného materiálu válčícím stranám. Postupně pak ale v roce 1939 s eskalací německé agrese Kongres schválil zákon, který umožňoval zemím nákup munice, ale pouze v hotovosti a transport musel probíhat na lodích, které neměly označení jako americké. Vznikla tak

politika na principu „cash and carry“, kterou hojně prosazoval prezident Roosevelt. Schválení tohoto zákona je začátkem odklonu od izolacionismu (National Archives 2001).

2.4 Izolace v průběhu studené války

V průběhu let se pojem izolace přeměnil spíše do negativní roviny. Spojené státy se před začátkem druhé světové války nacházely ve fázi izolacionismu, tudíž se neangažovaly do záležitostí a událostí ve světě, potažmo v Evropě. Politikou nevměšování a ustupování se v té době řídila i Velká Británie. Mnichovská dohoda v roce 1938 však ukázala, že ne vždy je tento způsob zahraniční politiky úspěšný. Během studené války, kdy USA procházely obdobím intervencionismu, se rétorika nejvyšších státníků země vymezovala proti politice izolace a appeasementu. Ve svých projevech prezidenti hovořili o potřebě dohledu nad světem a odkazovali se na mnichovské události. Označení izolacionista v této době mělo negativní význam a mnoho intervencí se tímto způsobem ospravedlnilo i před americkou veřejností.

Paradoxem byl fakt, že politici USA se v průběhu studené války odkazovali na Mnichovskou konferenci, přičemž Spojené státy se této konferenci ani neúčastnily. V období po druhé světové válce se u moci střídali prezidenti, kteří dospívali v meziválečném období a byli svědky rozpadu versailleského uspořádání a chyb, které izolacionismus způsobil. Proto měli často tendence hanit politiku izolace a vyzdvihovat potřebu zapojení se do mezinárodního dění prostřednictvím intervencí. Toto období však zvrátila válka ve Vietnamu. Veřejné mínění přestává být nakloněno angažmá ve světě a ztrátám na životech svých občanů. Válka znamenala kromě výrazných ekonomických a lidských ztrát také ztrátu iluze nezníčitelné moci, jak se do té doby Spojené státy viděly. Vzniklo tak jakési nové paradigma, které znamenalo neinterventovat do záležitostí jiných států, pokud nejsou v ohrožení vitální zájmy USA (Hlaváček 2012: 202).

Na komunismus již není nahlíženo jako na monolitickou hrozbu, ale spíše na roztržité články v různých koutech světa. Oproti předchozí politice, která tvrdila, že pokud Spojené státy nezasáhnou ve světě, vznikne válka, byla s vietnamským

paradigmatem přijata strategie neangažovanosti. Pokud naopak zasáhnou v zámoří, vtáhne je to do války. Nemusí být světovým policistou a nemusí se zajímat o dominový efekt mezi státy v mezinárodním systému. Co se týká rozvojových zemí, USA nejsou povinny rozvíjet je a poskytovat jim technologie. Je nutné, aby se vyvinuly samy, anebo vůbec (Roskin 1974: 576).

Uprostřed studené války to byl značný skok, jelikož do této chvíle byla politika intervencionismu stále ještě na vrcholu. Toto může čtenáře přivést k myšlence, že období politiky izolace a intervence se střídají.

3. Zahraničně-politický přístup k izolacionismu

V americké zahraniční politice jsou patrné dva přístupy: intervencionismus a (již zmiňovaný) izolacionismus. Jejich pravidelnému střídání se věnuje řada autorů, kteří na zahraniční politiku USA nahlízejí prostřednictvím cyklického pojetí. Analýza prostřednictvím cyklického střídání je poměrně častá v různých vědních oborech. Kromě obchodních cyklů v ekonomické oblasti i například v psychologii Sigmund Freud pomocí cyklů vysvětloval lidský vývoj. Stejně tak profesor Sorokin vysledoval dlouhodobé cykly a provedl studii hlavních teorií lidských cyklů (Holmes 1952: 261).

V zahraniční politice Spojených států řada autorů přichází s vlastními pojmy. Stanley Hoffmann píše o tzv. Wilsonovském syndromu, který poukazuje na tendence v přístupu k zahraniční politice států. Popisuje ho jako kolísání mezi kvietismem a aktivismem¹ (Hoffmann 1968: 191). Henry Kissinger zase zmiňuje dualismus mezi izolacionismem a globalismem v zahraniční politice USA.

Z předchozí kapitoly je patrné, že cyklickému pojetí zahraniční politiky USA se věnovala a věnuje řada autorů. Nicméně jedním z nejpřesnějších pozorovatelů těchto cyklů byl F. Klingberg, který do svých pozorování zahrnul různá časová rozpětí a v průběhu 50. až 80. let vydal díla věnující se střídání extrovertních a introvertních nálad v USA². Proto Klingbergovo dílo a díla autorů, kteří na něj

¹ „oscillation from quietism to activism

² Klingberg 1952, Klingberg 1970, Klingberg 1979

bezprostředně navazují, jsou stěžejní pro účely této práce. Michael Roskin a Jack Holmes jsou autory, inspirovanými právě F. Klingbergem. Oba se ale rozcházejí v názoru na to, co a kdo je iniciátorem přechodu z jednoho cyklu do druhého.

M. Roskin je přesvědčen, že zahraniční politické paradigma mění elita osob relevantních pro zahraniční politiku. Tvrdí, že tyto elity, jako nejvyšší nebo nejvlivnější lidé, kteří věnují zahraničně-politickým záležitostem více pozornosti než široká veřejnost, jsou nástroji při definování národních zájmů. Zároveň tvrdí, že velká zahraniční účast Spojených států je udržitelná jen tehdy, pokud ji podpoří elita. Jakmile se na její podporu elita nespojí, USA nebudou podnikat kroky v zahraničí (Roskin 1974).

Holmes mu v tomto rozporuje a je opačného názoru. Dle něho je změna těchto amerických nálad výsledkem přirozeného procesu, ve kterém veřejná nálada je hlavním hybatelem zahraniční politiky USA a má sílu omezovat kroky a akce vlády. Americká veřejnost určuje specifika jednotlivých problémů a řídí rozhodovací proces. Jack Holmes také rozdělval americké liberály na tzv. reformní (častěji označované jako liberály) a obchodní (častěji označované jako konzervativci). Reformní liberálové často propagují vládní zapojení k řešení hlavních problémů, kterým Spojené státy čelí. Naopak obchodní liberálové spíše upřednostňují principy „laissez faire“ a preferují, aby se o vzniklé problémy postaral volný trh (Holmes 1985).

3.1 Frank L. Klingberg: Teorie nálad

Profesor Frank L. Klingberg byl prvním, kdo v americké zahraniční politice identifikoval tzv. cykly nálad, které ovlivňují již výše zmiňované výkyvy kyvadla. Mnoho let věnoval pozornost výkyvům mezi extrovertní a introvertní náladou v ZP Spojených států od jejich vzniku až do druhé světové války. Tato kapitola bude věnována jeho teorii, ve které představil nálady v americké zahraniční politice.

Sám Klingberg se v několika ohledech inspiroval myšlenkami Quincyho Wrighta, který se svými bohatými historickými zkušenostmi rozdělil historický vývoj

moderní vojenské techniky do čtyř období. Tři aspekty jeho studie byly Klingbergovi inspirací: predikce války na základě postojových faktorů, predikce konce války na základě počtu obětí a predikce expanze nebo stahování národních politik na základě národních nálad (Klingberg 1970: 505). Na posledním z aspektů postavil své dílo z roku 1952, ve kterém se věnuje cyklicky se opakujícím náladám. Klingberg například pozoroval chování Spojených států v 90. letech 19. století. Snažily se vyvíjet tlak na ostatní státy, zatímco mezi léty 1919 až 1940 se uchýlily k izolacionismu. Ptá se tedy, jestli tento posun zapříčinily změny nálad z introverze na extroverzi a naopak.

Jeho studie politiky USA od roku 1776 naznačovala jisté trendy, které však bylo potřeba podložit. Více důkazů o svém přesvědčení začal autor hledat prostřednictvím analýz každoročních projevů prezidentů o „stavu unie“, inauguračních projevů, námořních výdajů a jiných politických prohlášení. Dospěl k přesvědčení, že proměny nálad ve společnosti mají opravdu dopad na změny v zahraniční politice USA a období extroverze, kdy země má tendenci vyvíjet přímý tlak, zejména v oblasti vojenské, střídá období introverze. Odhadovaná délka období extroverze je přibližně 27 let a introvertní nálada trvá přibližně 21 let (tamtéž: 506).

Tato teorie tedy v 50. letech minulého století předpokládala, že Spojené státy (v té době již 10 let v extrovertní náladě), budou ve své extroverzi pokračovat ještě přibližně 16 až 18 let. Nálada amerických voličů, administrativy, a dokonce i Kongresu v této době od roku 1941 plně podporovala zapojení země ve světě. Klingberg tedy toto období charakterizuje jako extroverzi, tedy ochotu přenést svůj vliv na jiné národy a vyvinout na ně pozitivní tlak, ať již ekonomický, diplomatický nebo vojenský. Jako protiklad této nálady používá období 30. let minulého století, kdy USA dle něho byly v introvertní náladě a nebyla ochota vyvíjet na ostatní země žádný tlak. Za 10 let od roku 1939 se Spojené státy výrazně posunuly od nálady, podporující izolaci, do nálady, která oslavovala zapojení USA ve světě a potřebu obrany světového pořádku (Klingberg 1955: 241). Někteří odborníci pochybovali, že by se USA v průběhu studené války mohly znovu vrátit

do období introvertní nálady poté, co se jejich angažovanost ve světě zdála být nezbytná. S příchodem 70. let však byly skutečně znatelné náznaky trendu uvolňování a přechodu do introverze (Klingberg 1970: 506).

Používání termínu nálada naznačuje určitý rozmar či dočasný stav. Klingberg však v těchto náladách, prostřednictvím zkoumání historických souvislostí, spatřoval jistý vzorec. Existují různé ukazatele, vysvětlující tuto tezi a autor je dělí do několika témat. Obecnými důkazy jsou výroky představitelů státu a vlády, uzavírání smluv a dohod, expanze, zapojení do válečných konfliktů a diplomatická varování. Aktuální nálada je posuzována prostřednictvím výsledků voleb a politických platform. Mezi statistické důkazy patří grafy a každoroční projevy prezidenta o stavu unie pro Kongres (Klingberg 1952: 241).

Jak bylo již zmíněno každý cyklus, ať již extrovertní či introvertní trvá přes dvacet let. Během tohoto období se může různě měnit intenzita nálady a dochází k dočasným vzestupům a poklesům. Autor se ve svém díle z roku 1952 opírá o skutečnost, že do té doby od roku 1776 byly dokončeny celkem tři kompletní etapy s extrovertními i introvertními náladami. Předpokládal, že čtvrtá etapa má počátek v roce 1919, kdy USA vstoupily do introvertní nálady a k extroverzi přešly s rokem 1940 (viz Tabulka č. 1).

Tabulka č. 1: Extrovertní a introvertní fáze dle Klingberga	
INTROVERT DATES	EXTROVERT DATES
1776-1798	1798-1824
1824-1844	1844-1871
1871-1891	1891-1919
1919-1940	1940-

Zdroj: (Klingberg 1952: 250)

Frank Klingberg tedy za začátek introverze považuje rok 1776, již samotnou Deklarací nezávislosti. Nově vzniklé Spojené státy se soustředily na své vnitřní politické a ekonomické problémy. Za zmínku zde stojí Prohlášení o nezávislosti z roku 1793 týkající se války mezi Francií a Velkou Británií. Přechod do

extrovertní nálady je datován rokem 1798, kdy začala neoficiální námořní válka s Francií. Dalším důkazem potvrzujícím extroverzi je projev prezidenta Madisona na konci roku 1813. V tomto projevu podporoval válku za svobodu a prohlásil, že válka ilustruje schopnost a osud Spojených států být mocným a vzkvétajícím národem, který má dohlížet na dodržování spravedlnosti ve světě (Madison 1813: nestránkováno a Klingberg 1952: 242). Jako konec prvního extrovertního cyklu lze označit přijetí Monroeovy doktríny a následujících dvacet let (od roku 1824 do roku 1844) přichází období introverze. Prezident Andrew Jackson neměl příliš mnoho zkušeností se zahraniční politikou, a proto se o ní ani ve svých projevech příliš nezmiňoval.

S příchodem prezidenta Jamese Polka, který byl výrazný expanzionista, se nálada ve Spojených státech opět přeměnila do extroverze. USA v tomto období rozšiřovaly svá území anexí Kalifornie a Nového Mexika, probíhala mexická válka a expanzivní tlak na karibské a středoamerické oblasti. Nový introvertní cyklus nastal od roku 1871 a trval dalších dvacet let. Byl pravděpodobně zapříčiněn událostí, kdy Španělé na lodi *Virginius* popravili 53 pirátů, z nichž někteří byli Američané. Introvertní nálada ve společnosti trvala až do roku 1891.

S přeměnou nálady se snažil bojovat anti-imperialistický prezident G. Cleveland, který se snažil o stažení smlouvy o anexi Havaje ze Senátu, ale nepodařilo se mu změnit smýšlení revoluční vlády. Nakonec naopak extrovertní nálada změnila smýšlení Clevelanda. Spojené státy se angažovaly v otázce venezuelských hranic nebo kubánské revoluce. Profesor Archibald Coolidge v roce 1908 toto období popsal tak, že celá situace se náhle a bez varování změnila a USA se ocitly v cizí válce. Bez jakékoliv přípravy se pustily do dobývání a expanze. Někteří odborníci věřili, že Amerika je národ vyvolený k tomu, aby vedl zbytek světa (Klingberg 1952: 246).

Spojené státy si udržely tuto roli ve světovém dění až do začátku první světové války, a i v jejím průběhu, kdy se v roce 1917 do války zapojily. Ale již v této době byly položeny základy pro přechod do introverze. A s vládou prezidenta Woodrow Wilsona po první světové válce (1919-1920) začala zahraniční politika přecházet

do introvertní nálady. I v průběhu tohoto cyklu byl ale prezident nucen zaujmout aktivní roli v zahraničním dění, hlavně v oblasti Karibiku. Zde musel provést daleko více intervencí než kdokoliv z jeho předchůdců (tamtéž: 247).

Nová nálada ve společnosti byla ještě více podpořena příchodem Velké hospodářské krize. Nejhlubšího izolacionismu/introverze dosáhly Spojené státy v prvním funkčním období prezidenta Franklina D. Roosevelta, zejména zákony o neutralitě. Roosevelt pomohl americkou náladu připravit se na extrovertní cyklus. S útokem na Pearl Harbor se USA aktivně zapojily do druhé světové války a období introverze skončilo. Typickým ukazatelem nové nálady byla dohoda ze září roku 1940 na základě, které vyměnily Spojené státy staré torpédoborce za pronájem britských námořních území. Zároveň v roce 1940 začaly námořní a letecké expanzivní programy, podpořené Zákonem o půjčce a pronájmu z března roku 1941. Silná extroverze se v USA udržela i poté. Za zmínku stojí například přijetí Charty OSN, přijetí smlouvy NATO a její vojenské posílení nebo zapojení do války v Koreji (tamtéž: 249).

Klingberg uvádí určité typy událostí, kterými se extrovertní cyklus projevuje. Jsou to například anexe území nebo i pouhé pokusy o anexi, ozbrojené výpravy do zahraničí a silný diplomatický nátlak (vyhlášení války nebo varování prezidenta země) (Klingberg 1952: 250).

Jelikož publikace byla vydána v roce 1952, další období vývoje nedokumentuje. Autor pouze předpokládá podobný vývoj zahraniční politiky, a to v období 60. let. Domnívá se, že politika USA bude ustupující a budou se méně zapojovat. A jeho teorie se skutečně potvrdila. Jelikož extrovertní cyklus trvá přibližně 27 let, v roce 1967 s událostmi ve vietnamské válce Amerika přešla do introverze. V tomto případě je na místě využít autorovo dílo z roku 1970, ve kterém své hypotézy potvrzuje a prohlubuje.

Je také třeba zmínit, že přechod mezi náladami obvykle trvá několik let, i když specifické události často ohlašují novou náladu a směřování politiky. Co se týká událostí ve Vietnamu, silné protesty začaly až s rokem 1968, avšak nálada ve společnosti byla k introverzi přikloněna již dříve (1966-1967).

Studiem všech dokončených etap (introverze + extroverze) Klingberg zjišťuje, že v každé z nich USA musely čelit určitému problému nebo výzvě. V první etapě (1776-1824) se řešila nezávislost nově vzniklých Spojených států jakožto demokratické republiky. Druhá (1824-1871) byla charakteristická řešením výzev otroctví a secese. Třetí (1871-1918) se týkala budování demokratické a industrializované velmoci. A v té době poslední etapa (1918-1966/67) řešila obranu svobody světa před fašismem a komunismem (Klingberg 1970: 508).

Autor se v tomto díle ve velké míře věnuje rozdělování časových období. Například charakterizuje dobu osvícenství vyznačující se rozumem, racionalitou, ekonomickým rozvojem a omezenými válkami. Dále období bojů, kdy probíhají revoluce, války a konflikty. A třetím obdobím je konsolidace, kdy po roce 1824 v Evropě i v Americe byl všudypřítomný morální a duchovní důraz. A zároveň spolu s ním kolektivní úsilí o udržení míru. Srovnává tato období s dělením lidské psychiky od Sigmunda Freuda na ego, id a superego. Hegelovým dělením na období teze (odpovídá fázi ega), anti-teze (fáze id) a syntézy (super ego). Tyto termíny naznačují, že cykly tří period mohou být použity jako metoda, jejímž prostřednictvím společnost stanovuje novou politickou a sociální strukturu (tamtéž: 509). Následující tabulka byla vytvořena na základě informací z publikace Franka Klingberga z roku 1970 a znázorňuje, jak se období a pojmy používané různými autory překrývají s náladami v zahraniční politice Spojených států (viz Tabulka č. 2).

Tabulka č. 2: Světové cykly a vývoj americké zahraniční politiky						
	Osvícenství		Boj		Konsolidace	
	Teze / Ego		Anti-teze / Id		Syntéza / Super ego	
Cyklus 1	1730-1776		1776-1824		1824-1871	
Nálady			Introverze 1776-1798	Extroverze 1798-1824	Introverze 1824-1844	Extroverze 1844-1871
Cyklus 2	1871-1918		1918-1967		1967-	
Nálady	Introverze 1871-1891	Extroverze 1891-1918	Introverze 1918-1939	Extroverze 1939-1967	Introverze 1967 -?	

Zdroj: Autorka dle: (Klingberg 1970: 509)

Autor ve svém díle dochází k závěrům, že psychologické a historické tlaky doby, umožní lidstvu vybudovat mírový a spravedlivý světový řád do roku 2000 s očekáváním, že období super ega podnítl nový rozvoj lidského ducha a zejména američtí občané prokáží vůli v posílení své demokracie, aby přední představitelé Spojených států mohli být v mezinárodním systému aktivní (tamtéž: 511).

3.2 Jack E. Holmes: Teorie nálad a zájmů

Autorem, který Klingbergovu teorii prohlubuje je Jack E. Holmes. K jeho publikaci z roku 1985 *The Mood / Interest Theory of American Foreign Policy* napsal úvodní text přímo Frank Klingberg. Dle něj Holmes významně přispěl k pochopení americké zahraniční politiky tím, že rozvinul teorii nálad a dal jí do souvislosti s hlavními přístupy. Se studií začal na základě tvrzení, že každý prezident, zvolený v počáteční fázi introvertního cyklu, by měl svou novou agendu založit na novém veřejném myšlení. Jeho analýza napomáhá porozumět americké společnosti, jak ze strany Američanů, tak jiných států. Podporuje základní demokratickou pluralitní teorii a věří, že masová veřejnost má velký vliv na kroky politických vůdců a určuje parametry, podle kterých musí jednat. Zároveň během

extrovertního cyklu je role prezidenta velmi silná, zatímco v introvertním cyklu slábné a vliv získává Kongres a nátlakové skupiny (Holmes 1985: 7).

Tvrdí také, že dopad veřejných nálad na zahraniční politiku nebyl dostatečně analyzován, protože většina autorů podporuje spíše elitářský pohled na určování politiky. Hlavní nebezpečí spatřuje v možných posunech do extrémů v průběhu jednoho nebo druhého cyklu, které je potřeba eliminovat nebo minimalizovat (tamtéž: 2). Náklady v zahraniční politice USA kolísají mezi extrémní introverzí a extrémní extroverzí, s občasnými obdobími umírněnosti. Tyto výkyvy nejlépe vyjadřuje liberalismus a jeho odpor ke koncentrované moci.

Jack Holmes ve svém díle popisuje vliv zájmů na zahraniční politiku. Tyto zájmy, potažmo náklady se soustředí na záležitosti zejména politické a vojenské povahy. Uznává i druhotný význam ekonomických a humanitárních zájmů, ale tvrdí, že nejsou přímo podřízeny měnícím se náladám, které se projevují v americkém liberalismu. Odmítá argument, že zájmy Spojených států jsou natolik globální, že regionální rozdíly mají minimální význam. Naopak zastává názor, že počátečním bodem identifikace zájmů je rozpoznání regionálních odchylek. Dochází dle něho k zásadnímu konfliktu mezi náladami, jakožto projevem liberální americké ideologie a způsobem prosazování vojensko-politických zájmů USA. K dosažení zájmů je obvykle potřeba využít určitou míru moci, avšak liberální americká orientace na politiku prezentuje odpor vůči prosazování zájmů mocí. Nálad a zájmy se dostávají do relativní harmonie při přechodu mezi introverzí a extroverzí, ne v jejich vrcholné fázi. Dle Holmese vrcholná nebo extrémní introverze není pouze minulostí, ale v budoucnu k ní pravděpodobně dojde znovu. Jelikož dílo bylo publikováno v roce 1985, jedná se o současnou introverzi, o které ve svém díle mluví. Tato extrémní introvertní nálad by mohla vytvářet riziko, že Spojené státy nebudou schopny efektivně udržet své zájmy ve světě (tamtéž: 5-7).

Holmesova publikace prezentuje teorii nálad a zájmů, která spojuje Klingbergovu analýzu nálad s americkým liberalismem a zájmy zahraniční politiky USA. Předpokládá, že prostřednictvím cyklů lze poskytnout smysluplný rámec pro vědce a tvůrce politiky, kteří se tak mohou poučit z historie a uvažovat o náladách

v dlouhodobějším dosahu. Samozřejmě si uvědomuje, že teorie nemůže poskytovat odpovědi na zahraničně-politické problémy Spojených států (tamtéž: 10).

Autor rozděluje liberální americkou společnost na dva typy liberálů: obchodní a reformní. Ti obchodní chtějí změnit situaci tím, že jednotlivci bude umožněno prosazovat své zájmy nezátížené institucemi. V zásadě zdůrazňují ekonomické zlepšení. Reformní naopak chtějí změny situace dosáhnout pomocí reformy institucí v celých Spojených státech a požadují spíše humanitární zlepšení. Oba typy věří, že pokrok je nezbytný a vede k představě, že mír je přirozenou podmínkou. Práva jednotlivce (jak je popisuje J. Locke) jsou nejdůležitějšími právy. Jsou nedůvěřiví k vojensko-politickým mocenským vztahům, které podporují mezinárodní politiky, ale ospravedlňují občasné použití moci k dosažení liberálních cílů. Za obchodního liberála označuje například prezidenta R. Nixona nebo Ronalda Reagana. Reformní liberálové byly dle něj Thomas Jefferson nebo Jimmy Carter (tamtéž: 12). Obchodní introverti (liberálové) se také vyznačují tím, že prosazují spíše unilateralismus a obchod, zatímco reformní obecně požadují větší propojenost s aktéry.

Holmes se v publikaci velmi často odvolává na Franka Klingberga a je přesvědčen o správnosti jeho teorie nálad. Zároveň zdůrazňuje, že pro správné pochopení nálad v americké společnosti, je třeba nahlížet na politiku USA v dlouhodobém časovém horizontu. Do hloubky se zabývá fázemi v jednotlivých cyklech. Přechod mezi náladami je několikaletý proces, ve kterém se nová nálada může mísit s tou starou. V období růstu jedné či druhé nálady má zahraniční politika tendence k extrémním akcím. Politika je ovlivňována příliš mnoha událostmi a proměnnými, takže není prostor na to, aby se předvídatelně a pravidelně měnila sama od sebe. Holmes tedy přichází s tvrzením, že pravidelnost posunů je dána náladou veřejnosti, protože americká nálada ve společnosti je předvídatelná a konzistentní (tamtéž 22).

Stejně jako F. Klingberg i Jack Holmes využívá ve své teorii mnoho ukazatelů, jako jsou prezidentské zprávy, inaugurační projevy apod. Rozebírá také jednotlivé

cykly a přiřazuje k nim svou terminologii obchodních a reformních liberálů. V prvním introvertním cyklu se Spojené státy tedy nacházely od roku 1776 do 1798. V průběhu těchto let hráli v politice důležitou roli federalisté, kteří kombinovali myšlenky obchodního liberalismu společně s konzervatismem. Obchodní liberálové se zajímali o zahraniční obchod a reformní o rozvoj pohraničních oblastí. Reformní liberálové také odsoudili kroky prezidenta Washingtona při vyhlášení neutrality ve válce Francie s Velkou Británií. Bylo velmi složité zachovat neutralitu, když země potřebovala obchodovat (tamtéž: 27).

Druhý introvertní cyklus v letech 1824-1844 byl ve znamení všeobecné spokojenosti s přežitím poměrně mladé země. Spojené státy se nestáhly, ale spíše se snažily upevňovat pokroky vydobyté v předchozí extroverzi. První fáze introverze začala s prezidentem J. Adamsem, který byl obchodní liberál, ale brzy jej vystřídal reformní liberál Andrew Jackson, který i přes své agresivní akce na Floridě zemi dovedl do ještě hlubší introverze. Pocit, že Spojené státy nejsou příliš aktivní, rostl. Obchodní liberálové opět začali podporovat námořní expanzi a reformní se soustředili na pozemní. Podpora obou typů expanze se zvyšovala, a s tím slábla introvertní nálada ve společnosti (tamtéž: 30).

S třetím introvertním cyklem (1871-1891) přichází Washingtonská smlouva s Velkou Británií. Prezident Grant, podporovaný obchodními liberály, naráží na mantinely v Kongresu ohledně anexe Dominikánské republiky. Celá tato introverze se ve výsledku vyznačovala velkým vnitřním průmyslovým růstem, který obchodní liberálové stimulovali a zdůrazňovali. Reformní liberálové zaměřili svou pozornost na osídlování západních částí a zlepšení podmínek dělníků ovlivněných industrializací Spojených států. Evropské mocnosti se ve světě stávaly více asertivní a USA na světovém dění příliš neparticipovaly. Zanedbávání zahraniční politiky se více projevilo v konečné fázi introverze. Evropské imperiální aktivity, spolu s relativní americkou slabostí, přiměly liberály k podpoře větší angažovanosti Spojených států v mezinárodním systému. Stejně tak jako v předchozím případě, obchodní liberálové podporovali námořní expanzi a reformní se věnovali nespravedlnosti v mezinárodním systému (tamtéž: 32).

Čtvrtá introverze mezi lety 1919 až 1940 začala po první světové válce, kdy Kongres zamítl vstup do Společnosti národů i přes snahy prezidenta Wilsona. Reformní liberálové se postavili proti prezidentovu internacionalismu, jelikož byli z předchozí extroverze unaveni. Ve 20. letech introvertní nálada získala podporu jak reformních, tak i obchodních liberálů. USA však nebyly zcela připraveny na extrémní introverzi, a proto vlády meziválečných prezidentů byly na rozhraní mezi extrovertním a introvertním cyklem. Teprve s nástupem Franklina Roosevelta je znatelná hluboká introvertní nálada s přijetím zákonů o neutralitě před vypuknutím druhé světové války. Reformní a obchodní liberálové se však následně spojili v přesvědčení, že je nutná aktivní účast USA na světovém dění k zajištění bezpečnosti země (tamtéž 34).

Poslední introverze rozpracovaná v Holmesovu díle je pátá, začínající v roce 1968. Byla vyvolána negativními reakcemi na vietnamskou válku a v jejím průběhu byla americká angažovanost v této válce ukončena a sníženy vojenské výdaje. V roce 1973 dokonce Kongres schválil zákon, který omezuje roli prezidenta při zapojování USA do dlouhodobých vojensko-politických aktivit. V průběhu této introverze Spojené státy minimalizovaly zapojení do bojů v Africe, i přestože evropské mocnosti se angažovaly například ve státě Zaire. Prezident Carter čelil 80 omezením zahraniční politiky ze strany Kongresu a také role USA v Asii byla omezená, jelikož díky čínsko-sovětským vztahům vznikla v oblasti mocenská rovnováha. V průběhu 70. let však začala narůstat důležitost oblasti Blízkého východu a Spojené státy postupně, v reakci na kroky Sovětského svazu, začaly navyšovat své vojenské výdaje a rozšířily spolupráci s Čínou. Autor v této publikaci polemizuje o tom, jestli tyto události jsou jen fází vývoje introvertní nálady (výkyvy v intenzitě nálady) nebo může v nejbližší době opět dojít k přechodu do extroverze. Zároveň analyzuje politiku Ronalda Reagana, který v době publikování článku byl ve funkci prezidenta. Jeho rétorika zněla velmi extrovertně, nicméně kroky, které provedl, tomu neodpovídaly. Holmes se domnívá, že Reaganova slabost pramení v introvertně smýšlejícím Kongresu, který jeho kroky omezoval (tamtéž: 36-37).

Autor identifikuje tři fáze každého cyklu – introvertního i extrovertního. V případě introvertního cyklu, trvajícího 21 let, jsou fáze rozděleny po 7 letech. U extrovertního cyklu, který trvá přibližně 28 let, je každá ze tří fází 9 let. V některých případech je druhá fáze o několik let zkrácena a roky jsou přidány do třetí, poslední fáze. Ve většině prvních fází introvertních cyklů jsou ještě patrné známky deescalace excesů z předchozího extrovertního cyklu. Třetí fáze introvertních cyklů naopak nesou náznaky narůstajícího použití síly. Veřejné mínění nejvíce prosazuje introverzi v druhé fázi cyklu. Stejně tak v druhé fázi extroverze je nejvíce využívána vojenská síla, která v dalších dvou fázích je spíše upozadována. Teorie naznačuje, že nejen události minulého cyklu jsou spouštěčem výkyvu nálady veřejnosti, ale také politiky, které mohou vést k určitým událostem v dlouhodobém horizontu (tamtéž: 39-40).

3.3 Michael G. Roskin: Posouvání paradigmat

Michael Roskin je jedním z autorů, který se cyklickým pojetím zabývá, ale využívá ke své studii jinou terminologii. Zahraniční politiku Spojených států lze, dle něho, chápat jako sled paradigmat, které řeší, zda má obrana země začínat na bližší nebo té vzdálenější straně oceánu. Roskin přisuzuje změny paradigmatu elitním generacím. Každá z nich si prožila nějakou katastrofu (obecnou), kterou přinesla změna opačného paradigmatu. Například generace elit, reagující na nedostatky meziválečného izolacionismu paradigmatem „Pearl Harbor“, byla svědkem vietnamské války, která přinesla další změnu paradigmatu, na neintervenci „paradigma Vietnamu“ (Roskin 1974: 563).

Velké množství autorů zastává názor, že masová veřejnost má pouze malý nebo částečný zájem o zahraniční politiku, proto se Roskin věnuje spíše elitám. Zároveň zmiňuje, že při předchozích studiích bylo zjištěno, že více izolacionismus podporuje méně vzdělaná část veřejnosti. Veřejné mínění také nikdy zcela nepodporovalo zahraniční pomoc, kterou prosazovaly pouze elity. Jakmile elita přestane definovat situaci v zahraničí jako hrozbu, veřejnost ztrácí zájem. Mobilizace elity na podporu mezinárodní účasti Spojených států je hlavním předpokladem pro zahraniční politiku USA (tamtéž: 566). Toto tvrzení někteří

autoři kritizují, jelikož Roskin dle nich zahrnuje do elit velkou škálu osob, jak vládních, tak mimovládních – jako jsou profesori nebo novináři. Zároveň je mu vytýkáno, že jeho vlastní definice pro změnu paradigmatu, neodpovídá faktům, které zmiňuje. V některých přechodech od starého k novému paradigmatu neproběhla žádná katastrofa (Rystad 1982: 13).

Elitní generace obvykle podporuje jedno z paradigmat (intervenční nebo neintervenční) v důsledku nějaké katastrofy, způsobené předchozím paradigmatem. Během přechodového období se tato dvě paradigmata střetávají, a jelikož jsou protikladné, nelze dojít ke kompromisu. To odpovídá Klingbergově teorii nálad introverze a extroverze. Autor se ve svém díle na Franka Klingberga explicitně odkazuje mnohokrát a zmiňuje, že i on uvádí generace, jako jedno z možných vysvětlení měnících se cyklů (tamtéž: 586).

Dílo bylo vydáno v roce 1974, a proto jsou pro něj nejaktuálnější paradigmata Pearl Harbor a Vietnam. Dále analyzuje i předchozí události, které k jejich přeměnám vedly v minulosti. Vytýčuje různé ukazatele, které posuzují, zda se paradigma pohybuje v intervenčním nebo naopak neintervenčním období. Pokud daná elita zastává názor, že bezpečnost Spojených států závisí na zemích za oceánem, jedná se o intervenční období. V případě neintervenčního, na zemích za oceánem nezáleží (tamtéž: 577).

Autor dále zkoumá události v diplomatických dějinách Spojených států, které v minulosti zapříčinily změnu paradigmat. Generace podporující paradigma Pearl Harboru ovlivnila generaci „Vietnamu“ a sama byla ovlivněna meziválečným obdobím, které se vyznačovalo nedostatečným zapojením USA ve světě. Toto paradigma nazývá „Versailleské“ a jeho podporovatelé byli kritizováni za to, že nerozpoznali blížící se hrozby v období 1939-1941. Podporovatelé tohoto paradigma byli přesvědčeni, že izolace je nejlepším přístupem v zahraniční politice. Toto přesvědčení vzniklo v reakci na předchozí období, které mělo intervencionistickou orientaci a Roskin jej označuje jako imperiální. Jedná se o období 90. let 19. století, kdy Spojené státy rozšiřovaly svá území a byla znatelná jejich velká mezinárodní angažovanost. Lze také dohledat paradigma, od kterého

se toto imperiální odvíjelo. 70. a 80. léta 19. století jsou poznamenána výraznou lhostejností k zámoří a toto paradigma autor nazývá jako kontinentální. Další příčiny (paradigmata), proč USA přešly do kontinentálního paradigma, již autor nehledá (tamtéž: 577-580).

V těchto zmiňovaných obdobích pozoruje několik indikátorů, které potvrzují intervenční a neintervenční charakteristiky. Ukazateli jsou: počty vojsk v zámoří, pohled na Evropu (ochota spolupráce), generační pohled na zámořské oblasti (záleží/nezáleží), závazky ve světě, postoj Kongresu a prostředky investované do zámoří (tamtéž 581). Dle jeho pozorování paradigma většinou dosáhnou svého největšího rozkvětu těsně před svým zánikem. Tehdejší současné paradigma Vietnamu mělo dopady na zahraniční politiku v podobě demoralizování ozbrojených sil, skepse spojenců USA, mezinárodních ekonomických potíží a revolty v Senátu (tamtéž: 587).

Michael Roskin ve své teorii o paradigmatě pokračuje až do současnosti. Příkladem je jeho publikace z roku 2012, kde se opět odkazuje na Klingberga, avšak domnívá se, že extrovertní cyklus této doby byl jedním z nejkratších, jelikož dle něj končí v momentě, kdy prezident Obama zahájil stahování části vojenských jednotek z Iráku a Afghánistánu (Roskin 2012: 236). Zde je však na místě vzít v potaz výkyvy v introvertních a extrovertních náladách a tři fáze v náladových cyklech.

3.4 Brian Pollins a Randall Schweller: Dvouúrovňová teorie

Tato část bude věnována dílu Briana Pollinse a Randalla Schwellera z roku 1999 s názvem *Linking the Levels: The Long Wave and Shifts in U.S. Foreign Policy*. Tito dva autoři nahlíží na zahraniční politiku cyklickým způsobem a snaží se rozšířit analýzu Franka Klingberga. Tato publikace nabízí vysvětlení cyklů na systémové úrovni a propojení těchto stejných systémových podmínek s politickými a ekonomickými procesy, které teorie propojila se zahraničním chováním. Vytváří silné propojení mezi Klingbergovými cykly nálad a ekonomickou teorií „dlouhé vlny“. Shrnuje řadu indikátorů určujících (dle Klingberga) extrovertní či introvertní náladu.

Otázkou však zůstává, co tyto změny nálad pohání, protože Klingberg pouze načrtává možná vysvětlení na individuální nebo domácí úrovni analýzy. Pollins se Schwellerem ve své publikaci vysvětlují, že propojení globálních a amerických ekonomických podmínek je důležité pro pochopení příčiny změn nálad v americké společnosti. Přicházejí s teorií dvou úrovní, která popisuje korelaci cyklů extroverze a introverze s dlouhou vlnou³. Teorie dle autorů poskytuje úplnější a dynamičtější vysvětlení jevů než texty, založené na momentálním pohledu optikou jedné úrovně analýzy (Pollins – Schweller 1999: 459). Autoři se však spíše věnují ekonomickým cyklům. Z tohoto důvodu jsou zde zmíněni pouze okrajově.

3.5 Shrnutí teorie cyklů

Pro potřeby této práce je třeba shrnout několik proměnných, na kterých se autoři obecně shodují. Michael Roskin vytváří tabulku, ve které se věnuje jednotlivým parametrům udávajícím, které paradigma ve společnosti převládá. Stejně tak Frank Klingberg a Jack Holmes udávají několik indikátorů, které sledují a podle nich posuzují introvertní a extrovertní nálady.

Konkrétně M. Roskin definuje indikátory pro sledování takto: celkový pohled na zahraniční oblasti, pohled na Evropu, poražení v paradigmatech, vojska v zámoří, role Kongresu, výdaje v zámoří a závazky (Roskin 1974: 581). Klingberg sleduje tyto indikátory: 1. námořní výdaje jako měřítko projekce moci USA, 2. data událostí zahrnující územní anexe, ozbrojené výpravy a silný diplomatický nátlak, 3. obsahová analýza stranických platforem, inauguračních projevů a zpráv o stavu unie (Pollins – Schweller 1999: 434). Přiznává ale, že nezná příčinu, proč dochází k přeměně mezi introverzí a extroverzí.

Michael Roskin tvrdí, že změnu lze chápat jako paradigmata, která se věnují tomu, zda má obrana Spojených států začít na blízké či vzdálené straně oceánu. Střídání paradigmat je přirozeným jevem, který při vzestupu jednoho paradigma automaticky vytváří protichůdnou sílu. Dle něj ke změně zahraniční politiky dochází, když se objeví nějaký zahraničně-politický problém, který určitým

³ Teorie J. Goldsteina, která popisuje cyklické pojetí ekonomických vztahů.

způsobem zpochybňuje staré paradigma. Roskin říká, že nakonec stejně zvítězí nové paradigma, protože zastánci starého vymřou a nové si získá více mladých podporovatelů (Roskin 1974: 567).

Holmes na druhou stranu tvrdí, že změny cyklů způsobují americké liberální nálady. Liberalismus, který se vyznačuje silnou averzí ke koncentraci moci, ztělesňuje ideologické postoje většiny amerických obyvatel. Jejich zájmy se mohou dostat do konfliktu s vojensko-politickými zájmy Spojených států, které obvykle použití nějaké formy síly vyžadují. Konflikt se zdá nevyhnutelný, pokud liberální nálada zajde příliš daleko od národních zájmů a toho, co pro jejich ochranu je potřeba udělat. V introverzi se na jejich ochranu dělá příliš málo a v extroverzi naopak příliš moc. Pokud tyto extrémy nastanou, začne se zvyšovat úsilí o návrat zahraniční politiky do fáze souladu s americkými zájmy a v důsledku toho vzniká nová nálada.

Z výše zmiňovaných publikací lze vypožorovat, že sledování změn cyklů je možné v několika rovinách. První z nich je beze sporu zapojení USA ve světě. Víme, že Spojené státy v historii nebyly nikdy zcela izolované od zbytku světa. Nicméně v introvertních fázích se jejich angažovanost značně zmenšuje a omezují své zahraničně-politické závazky. Zde bude práce sledovat preferované cesty, kterými američtí prezidenti primárně chtějí řešit situaci v mezinárodním systému. V extroverzi zakládají nové vojenské aliance a jsou aktivní ve stávajících aliancích, zároveň první nasadě, v případě problému, je vojenská intervence. V introverzi je využití vojenské síly krajním řešením a prezident upřednostňuje diplomacii. Zároveň v případě účasti USA v mezinárodních organizacích, je třeba rozlišovat mezi dvěma druhy liberálu (dle Holmese) – obchodními a reformními, jelikož ti první se řídí převážně unilateralismem pro naplnění zájmů v zahraniční politice, zatímco ti druzí prosazují více zapojení do mezinárodních organizací.

S tímto souvisí i druhý z ukazatelů a tím je vojenská angažovanost. Tento indikátor je jedním z nejdůležitějších při sledování změn nálad. Sleduje americké výdaje na zbrojení a počty nasazených vojáků ve světě a územní anexe. V extrovertním období se zvyšují počty vojáků v zahraničních konfliktech a odcházejí až poté, co

je konflikt u konce. Introverze naopak znamená stahování vojáků bez ohledu na další průběh konfliktu.

Třetí indikátor zahrnuje americké veřejné mínění. Dle některých autorů je společnost a její nálada hlavním hybatelem cyklů. V extroverzi se veřejnost zajímá o zahraniční politiku více, jelikož Spojené státy mají vysokou angažovanost ve světě. Naopak v introvertní náladě je hlavním tématem domácí politika.

Poslední z nich je o vztahu prezidenta s Kongresem. V předchozích kapitolách jsem zmiňovala případy, kdy převážně v introvertních obdobích Kongres blokoval rozhodnutí prezidenta. Ačkoliv je zákonodárny sbor formálně rovnocenný, čelí značným politickým a technickým obtížím při sladění exekutivy v zahraniční politice. Kongres reprezentuje nejen voliče, ale také tradiční zásady demokracie a právního státu (Cox – Stokes 2008: 120). Indikátorem introverze je tedy větší moc Kongresu, na úkor moci prezidenta a větší míra konfrontací mezi nimi. V extrovertním cyklu je prezident velmi silný a obvykle rozhoduje o intervencích v zahraničí s podporou veřejného mínění i Kongresu. Richard Neustadt tento vztah prezidenta ke Kongresu nazývá „moc přesvědčit“. Prezident dokáže ovlivnit Kongres k prosazení jeho cílů. Na druhou stranu, pokud se země nachází v introverzi, i rétoricky zdatný prezident může mít problém s přesvědčením Kongresu o svých zahraničně-politických prioritách (Neustadt 1990).

Pro studii v této práci tedy budou využity tyto čtyři zmiňované indikátory:

1. Zapojení USA ve světě
2. Vojenská angažovanost
3. Americká veřejnost
4. Vztah prezidenta a Kongresu

Autorka navrhuje tabulku shrnující všechna období od roku 1776. Tato tabulka kombinuje informace převzaté od výše zmiňovaných autorů (Klingberga, Holmese a Roskina) a doplňuje časový horizont introvertních a extrovertních cyklů do současnosti (za předpokladu, že se USA v současné době nacházejí v introverzi).

Tabulka č. 3: Vývoj introvertních a extrovertních nálad od roku 1776 do současnosti					
1776-1798	1798-1824	1824-1844	1844-1871	1871-1891	1891-1919
Introverze	Extroverze	Introverze	Extroverze	Introverze	Extroverze
22 let	26 let	20 let	27 let	20 let	28 let
1919-1939	1939-1967	1967-1988	1988-2016	2016-203?*	203?-206?*
Introverze	Extroverze	Introverze	Extroverze	Introverze	Extroverze
20 let	28 let	21 let	28 let		
*predikce					

Zdroj: Autorka dle: Klingberg (1952, 1970), Holmes (1984)

4. Přejít do současného introvertního cyklu

V první introvertní náladě z roku 1797 USA vystřídaly Velkou Británii jako dominantní světovou velmoc. Donald Trump se v tomto směru nejspíše považoval za prezidenta, který Spojené státy „osvobodí“ od povinnosti dominance ve světě, pokud to nepřináší benefity. V případě prvního introvertního cyklu (1776-1798) panoval v USA obecný pocit, že je pro ně lepší být nezávislí na Británii. Trump tedy přejal myšlení a směřování realistické mezinárodní politiky, jako tomu bylo u vůdců americké revoluce a prvních prezidentů USA. Na konci první fáze této introvertní etapy lze předpokládat, že se Spojené státy distancují od některých mezinárodních závazků, avšak určitou mocenskou pozici si zachovat musí. Zde je potřeba, aby se další fáze vyvarovaly sklouznutí k extrémně vyhraněným projevům, jako například projev na rozloučenou prezidenta George Washingtona (Washington 1793: nestránkováno).

Rok 2016 považujeme za začátek introverze. Podle historických precedentů lze očekávat, že vrátit se do extrovertního období před rokem 2037 bude velmi těžké. To nicméně nevyklučuje různé výkyvy v intenzitě této introverze. Při analyzování zahraniční politiky prezidenta Trumpa je stěžejní nejprve definovat jeho zahraničně-politické cíle a přesvědčení, která měl na začátku svého funkčního období. Dle něj USA učinily mnoho ústupků, co se týká multilaterálních dohod a

cena za to, že byly dominantní mocností, byla příliš velká. Proto by Amerika měla být na prvním místě (America First) a okolní země, například Čína, by měly respektovat práva duševního vlastnictví a potřeby zaměstnanců americké střední třídy. Některé obchodní dohody a praktiky byly příliš nákladné pro americkou ekonomiku a její pracovníky.

Trump své argumenty převážně soustředil na kritiku stávajících principů, proto po svém zvolení musel podle své předvolební rétoriky také jednat. Ovšem pokud prosazování národních zájmů zajde příliš daleko, jako tomu bylo v předchozích introvertních fázích, nastává riziko vzniku mezinárodních problémů, které by mohly vyžadovat extrovertní kroky Spojených států. Zvyšuje se tak šance na násilný konflikt, protože si ostatní státy nesprávně vysvětlí měnící se strukturu politiky USA (Holmes 2021).

V období prezidenství Donalda Trumpa se ale objevilo mnohem více problémů. Ať již šlo o obtížné interakce s Kongresem, styl vyjednávání s ostatními aktéry (multilaterální vs. unilaterální), neshody ohledně virové strategie nebo jeho první impeachment. To vše se odehrálo během čtyř let (Dimock – Gramlich 2021: nestránkováno).

Trump se také snažil o dosažení obchodních vztahů, které by byly pro USA více prospěšné, jelikož ostatní ekonomiky se postupně přiblížily síle té americké. Měl pocit, že Spojené státy provedly příliš mnoho obchodních ústupků, příliš často a vůči příliš mnoha zemím. Stejně tak se snažil o zmírnění problémů spojených s nelegální imigrací, především však podporu imigrantů, kteří nemají potřebné dovednosti nebo jinak nesplňují požadavky pro pobyt ve Spojených státech. Ochota USA vyjít vstříc ostatním zemím se snížila (tamtéž: nestránkováno).

Do rovnice bylo přidáno i zabraňování dominance jednoho aktéra ve východní a jižní Asii a opustil se optimistický pohled na Čínu. K tomu došlo s ohledem na kroky Číny směrem k politice její dominance ve světě. Opět ale platí, že Spojené státy nebudou hlavními investory při zabraňování této dominanci. Japonsko, Jižní Korea, Indie a jihovýchodní část Asie musí na celkovém úsilí podílet více. Zájem

USA na tom, být dominantní mocností západní hemisféry přetrvával, ale byl do určité míry omezený.

Spojené státy byly ve světě angažovány mnohem více, než tomu bylo při předešlých introvertních fázích, a to působilo určité nové obtíže. Preference Donalda Trumpa v mezinárodní politice byly většinou v souladu s minulými prezidenty, kteří vládli v prvních stádiích introverze. Jeho otevřenost a styl jeho politiky však nejspíše zavinily selhání v jeho znovuzvolení. Veřejnost odvážné kroky schvalovala, ale neschvalovala styl, jakým byly prováděny. Radikální nebo riskantní politické změny totiž veřejnost často chce a podporuje, avšak nechce si uvědomovat jejich realizaci. Trumpův styl byl často poněkud neomalený, avšak je třeba podotknout, že neustálý mediální tlak znesnadňuje reagovat na bezprostřední výzvy bez takového stylu. Velmi komplikovaným obdobím prezidentského úřadu byl samozřejmě i začátek pandemie Covid 19, která poškodila americkou ekonomiku a ovlivnila i jiné oblasti, jako například rasové vztahy. Země se při pandemii uzavřela světu, co se týká cestovního ruchu. Politické napětí bylo všudypřítomné a trvalo po zbytek Trumpova volebního období (Holmes 2021).

S koncem druhého roku svého prezidentství se Donald Trump po několika pauzách navrátil k většině svých předvolebních slibů v oblasti mezinárodních vztahů. O jeho introvertních záměrech v tomto případě nebylo pochyb, ale samozřejmě na změny v politice je potřeba nahlížet spíše v dlouhodobém měřítku. Ve třetím roce volebního období ukázal Trump realistický pohled na zájmy USA, když se vzdal hluboké politicko-vojenské angažovanosti na Středním Východě. Tato oblast pro Spojené státy je sice důležitá, ale není důležitější než zabránění dominance jednoho aktéra v Evropě, Asii a Latinské Americe.

Dle některých odborníků dochází v průběhu každých sto let k přechodům na konci globálního mocenského systému a Spojené státy jsou nuceny se těmito změnám přizpůsobit. První přechod proběhl v roce 1824 po napoleonských válkách. V tomto případě situace nebyla tak obtížná, vzhledem k silné pozici Velké Británie. Další poměrně obtížnější přechod nastal po první světové válce v roce 1919, jelikož USA nebyly připraveny přijmout svou mocenskou pozici. A

současný přechod v roce 2016 se zdá být složitý, kvůli rozptýleným mocenským strukturám a jejich obtížné kontrole.

Prezident Trump se od ostatních prezidentů introvertních období lišil tím, že neměl žádné předchozí vojenské ani politické zkušenosti. Prezidenti nastupující do úřadu v průběhu přechodu z extroverze na introverzi čelí vždy velmi složité situaci a v zahraničně politických otázkách je třeba využít realistické kroky. Bylo tedy normální očekávat, že Donald Trump přistoupí k realismu a odkloní se od vzájemné závislosti, jako tomu bylo za jeho předchůdce Baracka Obamy. Ten zjistil, že USA ani ostatní významní aktéři v mezinárodním systému na komplexní vzájemnou závislost nejsou připraveni. Velmi složitý problém, kterému Trump musel čelit je, že se jedná o první introvertní cyklus, ve kterém moc a vliv Spojených států oproti ostatním státům spíše upadá, než roste. Optikou nahlížení na prezidenty prvních fází introvertních cyklů lze stále předpokládat, že Trumpova vláda by mohla být posouzena kladně.

Obecně snížil zapojení USA ve světě, což veřejnost požadovala, i když jeho styl komunikace s veřejností nebyl vždy ideální. Samozřejmě, některé jeho zahraničně-politické kroky by mohly vést k pozdějším problémům, ale výsledky této politiky budou znatelné až za několik let (Dimock – Gramlich 2021 a Holmes 2021).

5. Administrativa prezidenta Trumpa

V této kapitole budou analyzovány konkrétní kroky Donalda Trumpa, které potvrzují nebo vyvracejí přechod Spojených států do introvertního cyklu. V textu budou průběžně použity indikátory, vytvořené v předchozí kapitole (vztah prezidenta s Kongresem, zapojení USA ve světě, vojenská angažovanost, americká veřejnost).

5.1 Zapojení USA ve světě

Trump zvolil větší důraz na realismus a unilateralismus než jeho předchůdce Barack Obama. Neváhal zpochybnit některá zahraničně-politická rozhodnutí, přijatá v předchozí extrovertní etapě (1989-2016) a odstoupit od několika multilaterálních dohod. Jednou z nich je například Pařížská smlouva z roku 2015

o změnách klimatu. Jedná se o rámcovou smlouvu OSN, která se snaží zmírnit globální oteplování. USA byly první zemí, která od této smlouvy formálně odstoupila (McGrath 2020: nestránkováno). Kromě toho také značně omezil uzavírání nových mezinárodních dohod. Jeho administrativa předložila v průběhu vlády Senátu pouze pět smluv, což je velký rozdíl oproti administrativám jeho předchůdců. Jeho kroky v zahraniční politice někteří autoři popisují, jako „útok na mezinárodní právo“ nebo „nová suverénní kritika mezinárodního práva“ (Hathaway 2020: nestránkováno).

Trump byl přesvědčen, že mezinárodní smlouvy svazují suverenitu USA a berou jim moc, která by měla být využívána v domácí politice. O výše zmiňované Pařížské smlouvě prohlašoval, že je hrozbou pro americkou suverenitu. Jeho vláda odstoupila i od nezávazného paktu o migraci, protože by mohl znamenat ohrožení bezpečnosti a omezoval by prosazování amerických migračních zákonů (tamtéž). Prezident za své vlády vystoupil z mnoha dalších nezávazných ujednání, jako je například Společný komplexní akční plán (JCPOA), který udává jadernou dohodu s Íránem. Zajišťuje závazek Íránu nevyrábět jaderné zbraně. Po odstoupení USA z toho paktu se k němu stále hlásí zbylých sedm členů z původních osmi. I v tomto případě byly Spojené státy prvním členem, který odstoupil. Tento krok JCPOA značně oslabil, nicméně Trump považoval dohodu za nevyhovující (Smith 2019: nestránkováno).

Dalším ujednáním byla Rada pro lidská práva (UNHRC), vytvořena Valným shromážděním OSN. Trumpova administrativa z UNHRC vystoupila v červnu 2018. Mezi známější organizace, ze kterých USA za prezidenta Trumpa, odstoupily patří WHO a UNESCO. Co se týká ústavy WHO, Spojené státy se k ní připojily s tím, že mohou odstoupit s roční výpovědní lhůtou a po splnění svých finančních závazků. Členy UNESCO byly již od roku 1946 a již jednou v historii z ní vystoupily v roce 1984. O 18 let později se k ní opět připojily, nicméně oficiálně v prosinci 2018 ukončila Trumpova administrativa členství země v této organizaci (Hathaway 2020).

Dalšími příklady omezování zapojení USA v mezinárodním systému je odstoupení od Smlouvy o jaderných silách středního doletu z roku 1987, Smlouvy o otevřeném nebi (1992) nebo Smlouvy o přátelství, ekonomických vztazích a konzulárních právech s Íránem z roku 1955 (tamtéž).

V tomto ohledu můžeme v Trumpovi vidět ukázkový příklad introverze, kdy prezident chce omezit účast Spojených států v mezinárodních organizacích, z důvodu ochrany domácího trhu a politiky. Zároveň se jeho jednání soustředí na diplomacii

5.2 Vojská angažovanost

Donald Trump kritizoval také nerovnoměrnost v obraně, kterou USA poskytly světu. Ostatní státy by dle něj měly vyrovnat účty, aby to bylo spravedlivé. USA by zároveň měly svou vojenskou kapacitou předstihnout ostatní státy, které by mohly ohrožovat národní bezpečnost a ovládnout situaci dříve, než se vymkne kontrole. Hlavní otázka, kterou si musíme v introvertní fázi klást je, jak řešit úpadek takové politicko-vojenské mocnosti ve světě. Jedno z nejjasnějších zahraničně-politických prohlášení Donalda Trumpa bylo roku 2017 National Security Strategy of the USA, kde dal jasně najevo svou strategii „America First“ a to, že kroky jeho administrativy budou chránit vojensko-politické zájmy Spojených států. Zmiňuje zde potřebu ochrany obyvatel prostřednictvím posílení hranic USA. Zde můžeme spatřit prvky introverze, jelikož ochrana země je mířena k hranicím, ne za mořem. Dále se vyjadřuje k nutnosti posilování armády, aby ostatní aktéry jejich moc odradila. Nicméně nevyjadřuje se ve smyslu toho, že by USA prostřednictvím silné armády intervenovaly ve světě (Trump 2017: 4).

Trump si ale zároveň uvědomoval, že země musí prosperovat a být dostatečně silná i po jiných stránkách. Je důležité dát Ameriku na první místo v žebříčku priorit. USA se mají orientovat na své tradiční spojence a tyto spojenci by měli sdílet břemena s tím spojená. Pokud k tomu nedojde, Spojené státy pravděpodobně zvolí spíše unilaterální přístup, jelikož ubírání se multilaterálním směrem by znamenalo zátěž vzhledem k jejich vlivu.

Jasný důkaz introvertní fáze lze spatřovat v tom, že prezident neměl v úmyslu eskalovat nebo udržovat války. Poradce pro národní bezpečnost John Bolton se snažil přesvědčit Trumpa o svém názoru na vedení zahraniční politiky, ale to se nepodařilo. Prezident nakonec porušil tradiční vzory politiky a rozhodl se pro bližší vztahy s Izraelem a některými arabskými vládami, provedl silnější akce proti terorismu a snažil se o ukončení zdánlivě nekonečné války. Svě zahraničněpolitické sliby vesměs plnil. Spojené státy postupně stáhly, respektive omezily své zapojení do několika konfliktů a vyvarovaly se vstupu do nových válek, a to zejména na Blízkém východě. Trump preferoval unilaterální přístup v diplomacii s vůdci na rozdíl od multilaterálních fór. Cílem pro něj stále byla prevence dominance jedné země v Evropě, ale stále zůstávalo přesvědčení, že spojenci se musí v těchto otázkách zapojovat větším dílem (Kampeas 2020: nestránkováno).

Existuje šance, že budoucí generace na Trumповu vládu bude pohlížet jako na administrativu, která v klíčové době probudila USA do reality. Už jen sdílení politicko-vojenských břemen s ostatními národy je velkým krokem k naplňování národních zájmů USA, jelikož když světová velmoc zaujímá příliš mnoho rolí v mezinárodním systému, může se snadno vyčerpat a její akce jsou neefektivní.

5.3 Americká veřejnost

Kritika Donalda Trumpa směřovala k nedostatečným krokům ohledně ilegálního přistěhovalectví. To mělo dle něj negativní dopad hlavně na střední třídu v USA. Trump také útočil na politickou korektnost, která dle něj nedovoluje Spojeným státům, aby hájily svou morální sílu. Vysoce vzdělané třídy se separovaly od průměrných amerických občanů a začaly následovat víru v sekulární globalismus, nabírající na síle. A zatímco upozorňují na slabiny vlastní země, nevěnují dostatečnou pozornost slabinám v jiných zemích.

Výzvou pro Trumpa a jeho vedení politiky bylo, že zahraniční politické elity se spíše soustředily na interakce s médii a skeptickými odborníky na mezinárodní situaci a méně se zajímaly o to, jak kroky Spojených států na mezinárodní úrovni

ovlivňují americké občany. Proto Trump preferoval spíše komunikaci s americkou veřejností, a to vyžadovalo značné politické zkušenosti, a i trochu štěstí.

V americké politice se může stát, že doba formuje prezidenta, nikoliv prezident dobu. Zahraniční politika Donalda Trumpa je obvyklejší, než se může zdát z pohledu dlouhodobých nálad. Každý introvertní cyklus začíná u veřejnosti, která je unavená mírou mezinárodní angažovanosti USA. Volební slogan „America First“ zněl pro společnost lépe a v přechodu do introvertní fáze se hodil mnohem více než odvolávání se na potřeby budovat národ.

Průzkumy o veřejném mínění, provedené v roce 2019, je možné využít při analýze. Indikátor veřejnosti v USA je jednou z rovin, které tato práce zkoumá. Z průzkumů vyplývá, že 53 % obyvatel Spojených států je toho názoru, že pro budoucnost země je nejlepší být na mezinárodní scéně aktivní. Naopak 46 % tvrdí, že Amerika by se měla spíše soustředit na domácí politiku a problémy a méně věnovat pozornost problémům v zámoří. Co se týká diplomatických řešení, tak panuje převážná shoda. Přibližně 73 % je přesvědčena, že nejlepším způsobem, jak zajistit mír, je diplomatická cesta. Zatímco 26 % uvádí, že nejlepším krokem pro zajištění míru je použití vojenské síly (Pew Research Center 2019).

Nálada ve společnosti za vlády Donalda Trumpa byla také poznamenána pandemií Covid-19, která měla dopady na celý mezinárodní prostor. Spojené státy se v jejím vrcholu uzavřely z hlediska cestovního ruchu před světem. Tato celosvětová krize měla samozřejmě dopad i na veřejné mínění v zemi a domácí problémy se zdály být důležitější než zahraniční politika.

Dalším příkladem introverze mohou být události ve Washingtonu při volbách v roce 2021. Po neúspěchu Donalda Trumpa jeho podporovatelé v rámci protestů zaútočili na Kapitol. To je ukázkou zájmu veřejnosti o vnitřní problémy a domácí politiku, který se projevil právě tímto konfliktem. Neodpovídá to projevům zájmu o zahraniční politiku a americká veřejnost v této době projevila poměrně značnou introvertní náladu (Taz 2021: nestránováno).

5.4 Vztah prezidenta s Kongresem

V průběhu jeho období se objevovaly nové problémy a příležitosti. Jedním z problémů byly změny ve vedení vysoké exekutivy. Za normálních okolností tyto změny probíhají, jakmile se prezident sblíží s politickými pověřenci, sloužícími pod ním. Obecně lze tvrdit, že vysoce postavení zaměstnanci ve vládě obvykle nesympatizují s republikány a v případě prezidenta Trumpa tomu nebylo jinak. To vyžadovalo politické pověřence, kteří takovou situaci dokáží zvládnout. Není tedy překvapením, že poradci národní bezpečnosti, náměstci, asistenti tajemníka a další poradci byli často obměňováni z politických nebo osobních důvodů.

Prezident Trump byl často velmi nepředvídatelný, a to i při setkání s ostatními představiteli vlády, pro které bylo obtížné předvídat jeho názory a kroky. Při jmenování osob do svého týmu dal spíše na své instinkty, než aby jmenoval osobu s profesními dovednostmi.

Při prezidentských volbách v roce 2016 se politický systém navržený americkou ústavou ocitl na mrtvém bodě. Systém USA funguje bez problémů, pokud panuje shoda ohledně základního liberalismu, jako je podnikání a reformy. Zároveň se klade požadavek na vytváření kompromisů mezi zvolenými kongresmany a senátory ve spojení s prezidentem. To byl v období prezidenta Trumpa poněkud problém, protože Republikánská strana získala v Kongresu převahu s velmi těsným výsledkem a volby v roce 2018 do Sněmovny reprezentantů vyhráli demokraté (Holmes 2021).

Prezident podle americké ústavy a historických zkušeností je během fází introvertní nálady kontrolován Kongresem a jeho kroky jsou bedlivě sledovány. Senát také může odmítnout ratifikovat smlouvy, které by ohrozily zájmy USA. Vzhledem k dostupnosti rozsáhlého množství informací a možnosti všech těchto kontrol, je pro prezidenta mnohem obtížnější jednat podle sebe bez určité míry společenského konsenzu jako je tomu v období extrovertní nálady. Vystává otázka, kolik výzev, kterým Trump čelil, bylo jeho dílem a kolik bylo způsobenou dobou, ve které byl prezidentem.

V průběhu prezidentství čelila Trumpova administrativa zahraničně-politickým výzvám z Kongresu, které v introvertním cyklu lze očekávat, jelikož koneckonců prezidentské vedení je normou spíše v extrovertních cyklech. Spory se týkaly například financování hraniční zdi mezi USA a Mexikem. Trump zaujímal vůči Kongresu velmi nepřátelský postoj, který napětí mezi oběma stranami ještě zvyšoval (DeBonis – Paletta– Viebeck 2017: nestránkováno). Trumpův vztah s Kongresem tedy potvrzuje introvertní náladu, jelikož docházelo k častým rozporům.

6. Administrativa prezidenta Bidena

Na základě zkušeností z minulosti se Bidenova administrativa nebude moci vrátit do extrovertní fáze. Určité změny lze zvrátit, avšak návrat do role USA z roku 2016 by vztažmo k veřejnému mínění nebyl proveditelný ani přijatelný krok. Stejně tak změny v obchodní politice mohou být velmi obtížné, pokud nepovedou k posílení americké ekonomiky. Postupně přijde příležitost ve formě střední fáze introvertní nálady, která může situaci zmírnit. I přesto, že Donald Trump představil určité parametry nového introvertního cyklu, existuje možnost, že Bidenova administrativa učiní kroky k návratu k dominantnější pozici USA v mezinárodním systému.

6.1 Zapojení USA ve světě

V oblasti obchodních vztahů s Čínou pokračuje prezident Biden ve stejné linii jako Donald Trump, avšak zmírnil určitá obchodní omezení vůči Evropské unii nebo Japonsku. Cla uvalená na čínské zboží platí američtí dovozci již od roku 2018. Biden v uvalování cel pokračuje, jelikož Čína neplní stanovené podmínky. Zavázala se zintenzivnit nákup amerického zboží a zemědělských projektů. I přesto, že se vývoz amerického zboží do Číny zvýšil, kvóty stále nebyly naplněny a pandemie Covid-19 situaci ještě více komplikuje. Biden v tomto směru čelí kritice ze strany firem obchodujících s Čínou, nicméně mnoho ústupků provádět nehodlá. Jeho administrativa se od začátku zvolení soustředí převážně na domácí zahraniční politiku, jak je to v introvertním cyklu žádoucí a obvyklé. Co se týká

obchodních vztahů s EU, prezident dosáhl dohody, která zmírnila sankce na hliník a ocel. Zároveň v rámci této dohody došlo ke zrušení odvetných cel na americké produkty (motocykly Harley Davidson a bourbon Kentucky) (Lobosco 2022: nestránkováno).

Bidenova administrativa klade větší důraz na multilateralismus než Trumpova a znovu se zavázala ke spolupráci s NATO a G7. Dle odborníků je však ve svých krocích velmi pomalá. Dále prezident slíbil, že se znovu připojí k jaderné dohodě s Íránem, který přestal dodržovat část dohody poté, co na zemi USA uvalily sankce. Vyjednávání mezi oběma zeměmi pokračují, ale zatím nepřinesla zásadní zlom. Pokud se nepodaří dospět k tížené dohodě, Spojené státy budou nuceny najít jiné způsoby, jak Íránu znemožnit vývoj jaderných zbraní.

Biden také ihned po svém nástupu do funkce prezidenta zahájil proces opětovného připojení k Pařížské klimatické dohodě, od které Trump odstoupil a znovu posílil vedení americké diplomacie v boji proti změnám klimatu. Dalším jeho krokem, kterým se liší od svého předchůdce je prodloužení smlouvy s Ruskem o kontrole jaderných zbraní – New START a opětovný vstup USA do WHO (Curtis 2022: nestránkováno).

V tomto případě se může zdát, že se zapojení USA ve světě navyšuje a vykazuje náznaky přechodu do extrovertního cyklu, nicméně podmínkou tohoto indikátoru je preferování vojenské síly před diplomacií, což u Bidenovi administrativy nepozorujeme.

6.2 Vojenská angažovanost

Jedním z nejvýznamnějších kroků Bidenovi politiky, bylo úplné stažení amerických vojenských jednotek z Afghánistánu. Během své prezidentské kampaně sliboval ukončení „věčných válek“ v oblasti Blízkého východu. Za příliš rychlé stažení vojáků v Afghánistánu byl Biden často kritizován, jelikož tento krok vedl ke kolapsu místních bezpečnostních sil, které do té doby Spojené státy financovaly. Prezident své rozhodnutí obhajoval tím, že nechtěl prodlužovat „nekonečnou válku“ a také nebude prodlužovat „nekonečný odchod“ (BBC 2021:

nestránkováno).⁴ Jeho zahraniční kroky se netýkaly pouze Afghánistánu, ale šlo o ukončení éry všech velkých válek, které mají za úkol měnit jiné země (tamtéž). Další vojenská mise byla ukončena v prosinci 2021 v Iráku, kde ale zůstalo 2500 vojáků, kteří na situaci v zemi dohlížejí a mají převážně poradní funkci (Curtis 2022: nestránkováno).

Biden se v průběhu svého volebního období dostal do složité situace s propuknutím války na Ukrajině. Již od začátku stupňování ruské agrese prezident Biden vedl diplomatické rozhovory s prezidentem Ukrajiny a ujišťoval, že Spojené státy jsou připravené bez ohledu na to, co se stane. Prosazoval hlavně diplomacii a deeskalaci napětí, nicméně vzhledem k pokračující agresi Ruska, posiloval spojení s ostatními státy v oblasti (Judd 2022: nestránkováno). Situace však přerostla v ozbrojený konflikt na Ukrajině, kde se Rusko snaží o naplnění svých národních zájmů. Mnoho okolních států se snaží ukrajinské vládě poskytovat ekonomickou a vojenskou pomoc.

Polsko se v průběhu konfliktu rozhodlo vyhovět ukrajinské žádosti o válečná letadla, která by doplnila letectvo při obraně před ruskou invazí. Učinilo tedy nečekanou nabídku Spojeným státům, ve které žádá o možnost využití americké základny v Německu. Chtělo přes tuto základnu poslat své stíhačky MiG-29 na Ukrajinu. USA tuto nabídku odmítly, jelikož by mohla vést k eskalaci napětí (Aljazeera 2022: nestránkováno). Tento případ je důkazem introvertní nálady a nezájmu se angažovat v „cizích“ válkách.

V současnosti však Biden potvrdil poskytnutí dvou balíčků bezpečnostní pomoci Ukrajině, obou v hodnotě 800 milionů dolarů. První obsahuje dělostřelecké systémy a obrněné transportéry, což je vybavení, které ukrajinští vojáci nutně potřebují v oblasti Donbasu, kde je netypický terén. Druhý balíček čítá taktické drony, desítky těžkých dělostřeleckých zbraní, 144 000 nábojů do nich (Biden 2022: nestránkováno).

⁴ "I was not going to extend this forever war, and I was not extending a forever exit"

V této introverzi je však očividné, že podpora Spojených států se soustředí pouze na omezenou pomoc a země se mimo zasílání financí a zbraní do konfliktu na Ukrajině nijak více vojensky nezapojuje.

6.3 Americká veřejnost

Introvertní náladu v americké společnosti lze doložit průzkumem veřejného mínění, který se zabýval otázkou stahování vojáků z Afghánistánu. Průzkum zjistil, že většina amerických občanů je přesvědčena o tom, že ukončení angažovanosti v Afghánistánu jakožto nejdelší války, bylo správné. Před dokončením stahování americké armády průzkumy potvrzovaly, že o selhání při dosahování cílů USA je přesvědčeno 69 % veřejného mínění. Společnost je také obecně kritická k Bidenovu řešení situace v Afghánistánu. Přibližně jen 26 % si myslí, že administrativa stahování provedla správným způsobem (Green – Doherty 2021: nestránkováno).

Introvertní nálada v americké společnosti je znatelná, i co se týká současné války na Ukrajině. Větší procento občanů schvaluje kroky Bidenovy administrativy vůči Rusku a většina podporuje uvalení ekonomických sankcí. Většinových 62 % odpovědělo, že je proti tvrdým vojenským akcím, které mohou znamenat vypuknutí jaderné války (Pew Research Center 2022: nestránkováno). Veřejné mínění je obecně nakloněno tvrdšímu řešení situace na Ukrajině, ale válku s Ruskem většinou riskovat nechce.

Zájem americké společnosti o domácí dění demonstruje i rozšíření hnutí Black Lives Matter, které hlásá rasovou rovnost. Spojené státy se často potýkají s protesty afro-amerických obyvatel kvůli diskriminaci ze strany policie. Vlna protestů se strhla například v létě 2020, kdy byl policistou usmrcen muž černé pleti George Floyd. Muž nebyl ozbrojen a videozáznam pořízený svědky události ukazoval, jak policista Floydovi klečí na krku do té doby, než muž ztratí vědomí a zemře. Mnoho lidí se také hlásí pouze k ideologii rasové rovnosti, a ne přímo k organizaci (Campbell 2021: nestránkováno).

6.4 Vztah prezidenta s Kongresem

Vztah Bidena s Kongresem by se dal označit za komplikovanější, nicméně mnoho zákonů se již podařilo prosadit. Prezident byl v Kongresu úspěšný například s návrhem zákona na ekonomickou pomoc při pandemii Covid-19 a balíčku investic do infrastruktury. Dále v zahraniční politice se podařilo prosadit obnovení spolupráce v rámci některých mezinárodních dohod. Bidenova agenda je ohrožena, pokud se jí nepodaří získat hraniční počet 60 hlasů v Senátu. Demokratická strana zde má 50 zástupců a je nucena ke spolupráci se zbývajícími republikány, což v některých případech vede k zablokování podaných návrhů (Lobosco 2022: nestránkováno a Kapur 2021: nestránkováno). K tomu za Bidenovi vlády již došlo v několika případech. Například, když se k odmítavému postoji republikánů přidalo i osm demokratů v případě návrhu o minimální mzdě 15 dolarů za hodinu. Stejně tak se administrativa dostala do slepé uličky ohledně zákona o imigraci, který se snaží propojit zelené karty s ekonomikou nebo návrhu o kontrole zbraní a rozšíření prověření prodeje střelných zbraní (Kapur 2021: nestránkováno).

Senát také zablokoval Bidenův návrh o povinném očkování. Dle něho by velké soukromé podniky měly svým zaměstnancům nařídít očkování proti Covid-19 nebo pravidelné testování, jinak budou čelit ztrátě zaměstnání. K republikánům se připojili i dva demokraté a návrh byl zablokován. Bílý dům potvrdil své úmysly návrh vetovat. Republikáni proto použili zákon (Congressional Review Act), který Kongresu umožňuje zvrátit federální předpisy a vystačí si s prostou většinou hlasů v Senátu a Sněmovně (Naylor 2021).

7. Budoucí vývoj zahraniční politiky USA

Výzvou do budoucna bude přimět Spojené státy, aby byly dostatečně aktivní v době, která pro demokratické státy bude představovat hrozbu vzniku další celosystémové války, po skončení tohoto současného introvertního cyklu.

Pro snadnější uchopení analýzy budoucího vývoje bude tato kapitola dělena podle vztahů s ostatními světovými regiony. Zde bude práce sledovat současnou situaci

mezi konkrétními státy a USA a bude se snažit vytvořit doporučení a předpoklady pro budoucí vývoj zahraniční politiky.

Kromě Číny se nezdá, že by se na mezinárodním poli objevovali kandidáti, kteří by byli schopni převzít roli USA ve světě. Spousta mocností bude spíše schopna vylepšovat svou pozici vůči ostatním, ale nebude moci udržovat světový řád. Může se tedy stát, že na mezinárodní pořádek nebude dohlížet žádná velmoc, a to poskytne příležitost všem aktérům ke snahám ovládnout systém. Vystává však otázka, zda upadající moc Spojených států, nenahradí Čína, která je s mocí v současné době na vzestupu. Tato změna by mohla vyvolat konflikt.

Jedním z řešení, které přicházejí v úvahu je, že by většina odborníků přijala teorii nálad. Za těchto okolností by se veřejnost mohla vzbouřit a rozhodnout se, že nechce být předvídatelná. Jsou znatelné tendence vzniku systémových válek přibližně každých sto let, jak již bylo zmíněno výše. Poslední taková válka probíhala v letech 1914-1945, a to s téměř dvacetiletou pauzou uprostřed, kdy se světový systém nacházel v relativním míru. Do této doby se mohlo zdát, že systémové války jsou v moderní společnosti zastaralé, ale není tomu tak a historické paradigma se opakovalo (Holmes 2021). Pro Spojené státy by v současnosti s jejich zapojením ve světovém systému bylo velmi obtížné se vyhnout participaci v takové válce. Pravděpodobnost vzniku nového konfliktu může snížit stabilní mocenský vztah, ve kterém je jasné, že nemůže být žádný aktér vítězem. Je třeba přesvědčit všechny aktéry, že podobná válka je nežádoucí. Teorie extrovertních a introvertních nálad může nabídnout studii čtyř prozkoumaných cyklů, kterými je možné odhadnout vývoj situace. Znepokojujícím faktem je to, že některé problémy extrovertního cyklu zůstaly nevyřešeny. Vystávají zde otázky, jak USA budou reagovat na asymetrické hrozby, jako je terorismus. Nebo jestli jsou Spojené státy ochotny zůstat v roli dominantní mocnosti ve světě, kde je potřeba jednat co nejrychleji.

Pokud se introvertní a extrovertní nálady udrží, je časový rámeček pro návrat z introverze k extroverzi přibližně budoucí dvě desetiletí. Proto je důležité upozorňovat na některé problémy, což by mohlo pomoci zachovat funkční

prostředí v období přechodu. Na následující zájmy je užitečné nahlížet způsobem, jakým to dělá i národní bezpečnostní strategie Spojených států. Zachování svobody moří a územní celistvosti USA bude vyžadovat značnou pozornost v oblasti bezpečnosti hranic, sledování vývoje nepřátelských buněk na území Spojených států a udržení silného námořnictva. Bude potřeba se několik následujících dekád vypořádat s rychle se měnícími technologiemi, novými výzvami v oblasti armády a potřebami domácí politiky. Nebude také snadné společnosti sdělovat finanční potřeby státu, jelikož již nyní jsou velké rozpočtové potřeby a deficity.

Dle Michaela Roskina jsou znatelné rozpory v administrativě Joa Bidena a Donalda Trumpa. Současný prezident Biden se snaží opatrnými kroky zapojit do mezinárodního dění a nastolit lehce intervencionistickou politiku, nicméně musí postupovat velmi opatrně ve vztahu k masové veřejnosti. Politici ve Washingtonu (elity) jsou dle něj nakloněni k intervencím a je otázkou času, kdy se stane nějaká generační katastrofa, která zvrátí izolacionistické myšlení veřejnosti, poznamenané válkami v Afghánistánu a Iráku (Roskin 2022).

Je třeba poznamenat, že nejen Spojené státy, ale celý svět může ohrozit mezinárodní hospodářská krize, která se cyklicky opakuje. Během Velké hospodářské krize od roku 1929 začaly být používány unilaterální mechanismy, které ztěžovaly udržení míru. Je nutné tyto aspekty brát v úvahu, jelikož pandemie Covid 19 zapříčinila celosvětově velké ekonomické ztráty a mezinárodní hospodářský řád může být ohrožen. To podle historických zkušeností zvyšuje riziko vzniku konfliktu. Péče musí být uplatňována při úpravách mezinárodních ekonomických institucí a Spojené státy potřebují prosazovat své hospodářské a obchodní zájmy. I přesto, že podpora lidských práv by mohla být v rozporu s realismem, je to jedna ze silných stránek USA a je potřeba, aby tyto hodnoty dále prosazovaly stejně, jako ochranu životního prostředí, které se také může stát zdrojem konfliktu. Tyto doporučení samozřejmě nejsou nutná realizovat, ale jejich neuskutečnění může znamenat o to větší výzvy pro následující extrovertní období. Stále také existuje možnost, že větší propojení USA se světem a komplexnější

vztahy s ostatními státy mohou náladu v zemi zvrátit, avšak mnoho odborníků tomu nevěří.

Je samozřejmé, že USA v budoucnu nepřijmou mezinárodní světový řád, založený na autoritářských pravidlech a velmi nepravděpodobné, že by přijaly rozmanitost světového myšlení. Trend směrem k autoritářství v mezinárodním systému může stoupat jen do té míry, aby nevyvolal americký návrat do extroverze. Stejně, jako útoky 11. září, by mohl podobný útok vyprovokovat USA k akci. Vzhledem k rozptýlenosti a propojení aktérů lze očekávat, že nepřátelské skupiny zaútočí v nejslabším místě Spojených států, a to kdekoliv ve světě. Tento druh hrozeb v budoucnu může ještě narůstat a nejlepším možným řešením by mohla být selektivní akce mimo území USA.

Prognózy ohledně Evropy jsou takové, že v příštím půlstoletí ztratí svou relativní moc, avšak stále je třeba hlídat, aby se jeden ze států nesnažil o dominanci. V této souvislosti je velkou výzvou Rusko a jeho současná politika, která je velmi problematická.

Následující půlstoletí poskytuje USA možnost redukovat celkové vojenské výdaje, nicméně bude důležité, aby si udržely svou schopnost jednat a reagovat na možné hrozby. Americký politický systém je rozpolcen v tom, jak řešit problémy v oblasti financování obrany (Holmes 2021).

7.1 Vztahy s Asií

V tomto introvertním cyklu je třeba bránit vzniku dominance jednoho státu ve východní Asii, stanovením stabilních podmínek ve vztahu s Čínou, která představuje možnou nastupující mocnost namísto Spojených států.

Bidenova administrativa vůči Číně pokračuje v krocích Donalda Trumpa. Zachovala cla na čínský dovoz, sankce kvůli politice v Hongkongu a Sin-ťiang. Rozšířila zákaz z období prezidenta Trumpa na americké investice do čínských firem s vazbami na armádu. Biden zdůrazňuje důležitost posílení investic do americké infrastruktury a technologií, aby Spojené státy mohly lépe konkurovat Číně. Na začátku tohoto roku při zimních olympijských hrách v Pekingu se

Spojené státy připojily k diplomatickému bojkotu kvůli tomu, že čínská vláda porušuje lidská práva. Další sankce byly na Čínu uvaleny v souvislosti s krizí na Ukrajině, ve které Čína odmítla odsoudit počínání Ruska. To způsobuje napětí v čínsko-amerických vztazích a lídři obou zemí vyjádřili ochotu k mírovým jednáním (CFR nedatováno: nestránkováno).

Pokud země dojdou k dohodě, která bude respektovat potřeby obou, zabraňuje to rozvoji větších hrozeb. Je třeba, aby si obě kultury vzájemně porozuměly. Čína bude muset respektovat zájmy Spojených států a stejně tak Spojené státy musí respektovat čínské zájmy. Měnící se nálada v USA by mohla být problematická, pokud si jí Čína špatně interpretuje. Pokud USA přechází do introverze, je pro okolní státy těžké předvídat americké zahraničně-politické kroky. USA se však zároveň také musí snažit pochopit zájmy Číny a její kulturu.

Ohniskem zájmu Spojených Států v Asii je také Severní Korea, která směřuje svou politiku k budování jaderných kapacit. To je hlavním důvodem k obavám pro světové mocnosti, pokud se nepodaří dosáhnout kompromisu. Spojené státy pořádají vojenská cvičení spolu s Jižní Koreou a tímto spojenectvím byly narušeny vztahy mezi oběma Korejemi. To vyvolalo otázku, zda neexistuje hrozba vzniku střetu v této oblasti a mezi Severní Koreou a USA. I po obnovení komunikace je do budoucna trvalá diplomacie velmi nepravděpodobná, jelikož obě země mají neslučitelné postoje (Harris – Lee – Bard 2021: nestránkováno).

V této oblasti je potřeba zapojit jižní a jihovýchodní Asii. Vztahy s těmito zeměmi by měly být založené na realistických očekáváních spolupráce a sdílení břemen. Stejná obecná nebezpečí, která platí pro americko-čínské vztahy, platí i pro vztahy Spojených států s ostatními zeměmi v regionu. USA by měly nadále udržovat vztahy s aktéry v oblasti, jako je Japonsko, Jižní Korea a státy ASEAN. Stále je však zde velký potenciál pro vznik nedorozumění a Amerika by se měla poučit ze vztahů s východní Asií v předchozím století, aby zde její politika dostatečně fungovala. Státy v Asii mají odlišnou kulturu a zájmy a jejich chápání světa je také jiné než USA. Stejně tak je však potřeba, aby tyto země udělaly potřebné kroky k pochopení politiky Spojených států, což není jednoduchý úkol.

Dále země jižní Asie mohou růst, aby mohly balancovat mocenskou rovnováhu s východoasijskými zeměmi. Vztahy mezi USA a jihoasijskými státy tak mohou nabývat na významu. Indie a Čína jsou dvě nejlidnatější země na světě, které navíc sdílejí společnou hranici a obě disponují jadernými zbraněmi. Tato fakta je nutné zahrnout při utváření americké diplomacie.

V rámci introvertního cyklu lze předpokládat, že Spojené státy budou pokračovat v sankcích vůči Číně, aby ochránily svůj vnitřní trh a budou využívat spojení v této oblasti, aby i okolní státy nesly určitou míru odpovědnosti za vyvažování rostoucího čínského vlivu.

7.2 Vztahy se západní hemisférou

Oblasti Kanady a Mexika jako sousedních států jsou velmi důležité pro územní celistvost. Mexická hranice již v minulosti byla největší výzvou pro vnitřní bezpečnost. USA spolupracují s Mexikem s cílem snížit organizovaný zločin, obchod s drogami, řídit migraci a podporovat lidská práva. Spolupráce probíhá prostřednictvím financování kapacit mexických institucí. Díky tomu je sdílená hranice bezpečnější a sdílení informací plynulejší.

Také vztahy s Latinskou Amerikou se výrazně proměňují. Rostoucí moc Brazílie vyžaduje určité úpravy přístupu a vztahu ze strany Spojených států. Zatímco USA mají bližší vztah s Mexikem než Brazílie, Brazílie byla aktivnější v budování vztahů s Evropou, Asií a Afrikou. V tomto ohledu Mexiko zůstává pozadu, avšak pozornost této dynamice by měly věnovat především Spojené státy. Je ale třeba zkoumat vztahy i s ostatními latinskoamerickými zeměmi. Čím více se formují nové americko-kubánské vztahy, tím více to USA vzdaluje od Venezuely. Ta se dlouhodobě potýká s narkomafií, korupcí a nedostatkem demokracie. To komplikuje venezuelsko-americkou spolupráci. V březnu 2019 pozastavily USA činnost velvyslanectví v hlavním městě Venezuely Caracasu a v srpnu toho roku oznámilo ministerstvo zahraničí otevření oddělení pro záležitosti Venezuely, které se nachází na americkém velvyslanectví v Kolumbii a je misí USA ve Venezuele. Spojené státy však s Venezuelou udržují diplomatické vztahy (U.S. Department of State 2022: nestránkováno).

USA mají obvykle lepší vztahy s oblastmi Jižní Ameriky v Tichém oceánu než s těmi, které leží v Atlantiku. Hlavním důvodem je vysoká míra kriminality v těchto oblastech Latinské Ameriky. Rozvíjení vztahů v této oblasti lze očekávat v nadcházejícím extrovertním cyklu. Otázka Latinské Ameriky by měla být řešena natolik, aby žádný jiný aktér nemohl zpochybnit moc Spojených států. Podpora růstu latinskoamerických zemí prohloubí i vzájemné vztahy.

Za předpokladu, že USA zůstanou v introvertním cyklu, následujících 10 let by vztahy v této oblasti měly být spíše na obchodní bázi a řešení vnitřních sporů v Latinské Americe se americká zahraniční politika bude vyhýbat.

7.3 Vztahy s Evropou

Vztahy s Evropou jsou v současné introverzi velkým problémem. Pečlivou pozornost vyžaduje dynamika vztahů s NATO, EU i Ruskou federací. USA se nemohou plně odpoutat a nechat Evropu, aby sama řešila vojensko-politickou situaci. Zde je třeba využít historický precedent z roku 1919, kdy se Spojené státy rozhodly opustit Evropu a dlouhodobé následky byly katastrofické. Takže i přesto, že se nyní nacházíme v období introvertní nálady, je potřeba určité zapojení a aktivita. Evropské země je třeba povzbuzovat, aby převzaly svůj díl břemene pro zachování světového řádu ve spolupráci s USA. Současná situace na Ukrajině vyžaduje spolupráci více než v předchozích letech, a to i v rámci NATO.

Navzdory předchozím neshodám ohledně budoucnosti NATO, Balkánu a dalších bezpečnostních otázkách, jsou dnes vztahy mezi Spojenými státy a Evropou pevné. Nebudou však v této podobě pokračovat automaticky. Statická povaha aliance, charakterizovaná převážnou dominancí USA a závislostí evropských států (alespoň v bezpečnostní oblasti), vytváří obavy, jak dlouho může současný stav s dobrými vztahy trvat. Aliance čelí třem bezpečnostním problémům: sdílení břemene v oblasti Balkánu, evropská obrana a protiraketová obrana. Tyto otázky definují i budoucí vývoj americko-evropských vztahů.

Trumpova administrativa do velké míry omezila spolupráci s Evropou, což vztahy značně poškodilo. Navíc v posledním roce došlo jak ve Spojených státech, tak i

v Evropě k diplomatickým střetům, které způsobily nejistotu mezi partnery. Stažení amerických vojáků z Afghánistánu a podepsání obranné dohody AUKUS mezi Velkou Británií, USA a Austrálií byly kroky, které v mnoha ostatních evropských zemích vytvořily pocit, že se americká strategie mění. Evropa se stále více zaměřuje na investice a spolupráci s Čínou, jejíž vliv narůstá.

Vztahy však upevňuje současná krize na Ukrajině, při které je potřeba spolupracovat a dělit se o zpravodajské informace. USA a evropské státy se také společně snaží mírnit problematickou situaci na Balkáně. V oblasti bezpečnosti a obrany byla znovu obnovena pragmatická spolupráce, která naznačuje větší autonomii Evropy v bezpečnostních záležitostech. Jako diplomatické fórum mezi Evropskou unií a Spojenými státy slouží Trade and Technology Council (TTC), který prohlubuje spolupráci v oblasti technologií a obchodní politiky. Řeší se zde zásadní otázky zahrnující tarify nebo řízení rozsáhlých technologií. TTC také pomáhá v řešení rozdílných pohledů na Čínu a na obchodní dohody s ní. Zároveň poskytuje možnost formovat budoucí mezinárodní prostředí založené na právech a pravidlech (Baer 2022: nestránkováno).

Řešení problémů pomocí introvertních prostředků komplikuje v oblasti Evropy krize na Ukrajině. Předpokladem je, že USA nevyšlou do tohoto konfliktu své vojenské jednotky, nicméně pokud by byly ohroženy vitální americké zájmy, bude tento krok potřeba. Jedná se však o krajní scénář, jelikož introverze se vyznačuje spíše diplomatickými kroky.

7.4 Vztahy s Blízkým východem

Velmi složitým regionem je oblast Blízkého východu. Oblast představuje důležitou součást dodávek energie, a s tím související výzvy. Na těchto dodávkách energií jsou závislé jak evropské mocnosti, tak další země světa. Problematikou je zde síla islámu a jeho rozdělení na frakce. To do určité míry zatěžuje vztahy se zeměmi, jejichž přesvědčení jsou odlišná. Spojené státy a jejich spojenci potřebují dodávky energie získávat za výhodné ceny. USA mají v oblasti historické vazby na Izrael, které podporuje velká část amerického veřejného mínění. Udržely si i další spojence, avšak problematickým aktérem je pro ně Írán a pokračující

problémy s ním. Dosáhnout v této oblasti míru, nebude v současném introvertním cyklu snadné. Izrael je ve svém přesvědčení velmi silný, avšak ostatní arabské a islámské mocnosti jsou silné stejně tak. Některé země vyznávající islám jsou umírněnější než ostatní a v nich by Spojené státy mohly najít své spojence. Vždy, když to vypadá, že je dosažení míru blízko, stačí jen drobné násilí a situace se opět vrátí ke konfliktu.

Problematikou jsou opět jaderné zbraně, protože Írán stále pracuje na jejich získání a obecně se věří, že Izrael je již nějaký čas má. Otázka Afghánistánu byla řešena již dříve a asymetrické organizace v oblasti byly velkou výzvou. Jejich akce stále probíhají a mohou ovlivnit i územní celistvost státu. Vývoj tedy nelze předvídat ani z hlediska střednědobého či dlouhodobého. Dá se ale předpokládat, že USA budou muset zůstat v regionu stále aktivní při prosazování míru, i když méně přímým způsobem, než tomu bylo dosud.

V rámci introverze lze očekávat, že Spojené státy nebudou konflikty Blízkého východu nadále řešit vysíláním vojáků. Jednou z možností je posílit spolupráci s americkými spojenci v této oblasti.

7.5 Vztahy s Afrikou

K řešení zbývá ještě oblast Afriky, která je rovněž výzvou v současné introverzi. Africké státy jižně od Sahary sice nedisponují tak velkým množstvím populace, ale jsou stále více součástí vzájemně závislého světa. To si uvědomuje i prezident Biden, který ve svém projevu představil vizi globálního zapojení a lepší budoucnosti a posílil závazek USA být rovnocenným partnerem Afriky. Jeho plánem jsou investice do demokratických institucí, globálního zdraví (vč. boje proti Covid-19) a prosazování lidských práv. Pro obě strany je partnerství výhodné. Africe pomohou Spojené státy v rozvoji a Spojené státy se svou ambicí obnovit vedoucí pozici ve světě mohou na tomto kontinentě začít prosazovat své vojenské, ekonomické a geopolitické zájmy. Zároveň, pokud USA budou pokračovat v introvertní náladě, jejich zapojení v ostatních částech světa bude omezené. Afrika může mít pro USA ale značný potenciál, jelikož se zde nachází země, které jsou stabilní a mnoho obyvatel je velmi produktivních. Míra

angažovanosti Spojených států může v nadcházejících letech ovlivnit africké ekonomické zájmy. Je tedy na místě uvažovat o nových vazbách a americké politice vůči Africe. Zároveň je třeba se zaměřit na účast v iniciativách pro zlepšení podmínek v Africe a nadále uznávat její důležitost v budoucnu.

8. Závěr

Tato práce byla věnována konceptu izolacionismu z pohledu teorie introvertních nálad, popsané Frankem Klingbergem. Poté, co byli představeni autoři, věnující se vývoji zahraniční politiky Spojených států, autorka práce došla k názoru, že v rámci studia mezinárodních vztahů je vhodnější využít přístup, který zkoumá spíše „cyklický“ vývoj než ten „historický“ (pokud použijeme typologii dle: Restad 2010). Existuje řada autorů, kteří popisují zahraniční politiku prostřednictvím historického přístupu a přinesli do oboru mnoho zajímavých a užitečných informací, dle autorky zejména Hans Morgenthau nebo Henry Kissinger se svými komplexními díly. Avšak přístup Klingberga a autorů, kteří se cykly zabývají, je pro potřeby této práce přínosnější. „Historici“ totiž zahraniční politiku analyzují pouze zpětně, ale teorie cyklů dává možnost predikovat vývoj do budoucna. Klingberg vyzoroval, že v průběhu historie Spojených států dochází ke změnám přístupu k mezinárodnímu systému. Dle jeho studie v americké zahraniční politice dochází ke střídání dvou druhů nálad a na základě nich lze stanovit i budoucí vývoj.

Introverze je psychologický behaviorální pojem, který však odpovídá povaze nálady, která panuje v USA v momentě, kdy jsou unaveny a odmítají angažovanost ve světě. Michael Roskin tento jev popisuje jako zahraničně-politické paradigma, reagující na určitou katastrofu zahraniční politiky, tj. takovou událost, která USA dostala do rozsáhlých problémů a ukázala se jako neudržitelná. Některé podněty z Roskinových publikací byly využity, avšak autorka se převážně ztotožňuje s terminologií udanou Klingbergem (extroverze, introverze), jelikož jeho teorie je původní a autoři vč. Roskina se na ní mnohokrát odkazují. I přesto, že s Michaelem Roskinem měla autorka možnost konzultace této problematiky, neztotožňuje se s jeho teorií paradigmat v zahraniční politice. Hlavní výhradou k této teorii je fakt,

že pro změnu paradigmat není pravidlem katastrofická událost. Tyto pochybnosti podporuje i následný vývoj po roce 1989. V té době proběhla změna paradigmatu v americké zahraniční politice, nicméně studená válka byla pro Spojené státy vítězstvím. Stejně tak někteří kritici Roskinovi teorie uvádějí případ změny z „koloniálního“ paradigma na „imperiální“. Proto se pro autorku jeví přínosnější teorie střídajících se nálad, tak jak ji původně popisuje Frank Klingberg a Jack Holmes.

Komparace introvertních nálad v minulosti, poskytla autorce rámec, dle kterého mohla predikovat vývoj zahraniční politiky v budoucnosti. Relevantním obdobím pro výzkum, jsou introverze 20. století, kdy se Spojené státy zformovaly do dnešní mocenské podoby. V tomto století se odehrály dva introvertní cykly, přičemž ten první byl odlišný od toho druhého. První introverze v meziválečném období dopadla katastrofou v podobě druhé světové války (jak popisuje v teorii paradigmat M. Roskin) a ta druhá znamenala spíše období uvolnění v průběhu studené války. V tomto ohledu je pro tento výzkum stále nedostatek dat, na základě kterých můžeme vyvodit finální závěry.

Pojmu izolacionismus se většina autorů zdatelně vyhýbá, jelikož v určitém období se pojem „izolacionista“ používal spíše v negativním smyslu. Odborníci, zabývající se zahraniční politikou spíše používají pojem intervence či neintervence. Izolacionismus v pravém významu v historii Spojených států však nikdy plně využit nebyl a vždy si udržovaly určitý kontakt s mezinárodním systémem, alespoň v rámci obchodu.

Klingberg se věnoval spíše střídání cyklů, ale ne jejich příčině. Tu se snaží rozpracovat Holmes a Roskin a svým způsobem i Pollins se Schwellerem. Dle publikací Jacka Holmese změny nálad v zahraniční politice způsobuje nálada veřejného mínění, která politiky ovlivňuje. Dle Roskina naopak změny ovlivňují elity, které poté mají vliv na veřejné mínění.

Pomocí indikátorů vytvořených na základě dat z děl autorů práce zkoumala politiku Donalda Trumpa, u které se předpokládal, podle pravidelných cyklů, přechod do introverze. Bylo zjištěno, že převážná většina kroků prezidenta Trumpa

odpovídá chování politiků v introvertním cyklu. Za jeho vlády Spojené státy vystoupily z mnoha mezinárodních organizací a provedl značně radikální kroky, založené na privilegovanosti amerických zájmů na úkor mezinárodního společenství. Kapitola práce analyzující politiku Donalda Trumpa potvrzuje přechod do introverze.

Jeho nástupce Joe Biden, který ve svém volebním období sice mnoho kroků Trumpovy administrativy zvrátil a obnovil některá členství USA v mezinárodních organizacích, dokončil velmi sledované stažení amerických vojenských sil z Afghánistánu. Mohlo by se tedy zdát, že nový prezident prosazuje odlišnou politiku než jeho předchůdce, protože v oblastech, ze kterých se Trump distancoval, Biden zapojení USA opět obnovil. To však nemusí nutně znamenat přechod zpět do extroverze. Tento jev vysvětluje teorie Jacka Holmese, která rozlišuje mezi reformními a obchodními liberály. Donalda Trumpa bychom zařadili mezi obchodní a současného prezidenta Joa Bidena mezi reformní. Současná situace připomíná obdobné události, jako při přechodu do minulého introvertního cyklu v 70. a 80. letech.

Nenasazení amerických vojáků v konfliktu na Ukrajině a pokračující sankce vůči Číně napovídají zájmu o vnitřní záležitosti a zaměření především o domácí politiku. Spojené státy se v této fázi nenechají zatáhnout do „cizí“ války, pokud to nebude nezbytně nutné k zachování světového míru.

Autorka věří, že cíl práce naplněn byl, protože se podařilo identifikovat budoucí směřování zahraniční politiky a potvrdit hypotézy. Výzkumné otázky byly zodpovězeny v předchozích kapitolách, nicméně závěrem bych na ně ráda explicitně odpověděla. S nástupem Donalda Trumpa do funkce prezidenta se událo mnoho změn, které v historii Spojených států nejsou obvyklé, nicméně pohledem teorie nálad lze tyto změny vysvětlit. USA v roce 2016 přešly do introvertního cyklu v rámci zahraniční politiky. Dle dosavadního vývoje v americké politické historii lze očekávat, že v této introverzi budou pokračovat přibližně dalších 10 let. Toto tvrzení se opírá o dosavadní vývoj vztahů v jednotlivých regionech.

Předpokladem je že současné introverze dosáhla svého maxima, dle fází Jacka Holmese a Franka Klingberga. Probíhající krize na Ukrajině kulminaci introverze značně uspíšila. Prezident vládnoucí v dalším volebním období bude introvertní, ale bude stále více narážet na skutečnost, že pokračování v introverzi se dostává do konfliktu s americkými národními zájmy. Pokud však nebudou napadeny Spojené státy nebo ohroženy vitální americké zájmy, nebude vojenská síla využita. Můžeme pravděpodobně pozorovat rétoricky asertivnějšího prezidenta s rostoucími ambicemi ve vztahu vůči Kongresu ohledně vedení zahraniční politiky. V neposlední řadě můžeme očekávat zvýšené výdaje na obranu, avšak bez rozsáhlejšího přímého zapojení amerických vojáků.

9. Seznam použité literatury a pramenů

Aljazeera (2022). *US rejects Poland's offer to send MiG-29 fighter jets to Ukraine*. 9.3.2022 (<https://www.aljazeera.com/news/2022/3/9/us-rejects-poland-offer-to-send-mig-29-fighter-jets-to-ukraine>, 23.4.2022).

Baer, Dan (2022). *How the Transatlantic Relationship Has Evolved, One Year Into the Biden Administration*. 20.1.2022 (<https://carnegieeurope.eu/2022/01/20/how-transatlantic-relationship-has-evolved-one-year-into-biden-administration-pub-86213>, 24.4.2022).

Barša, Pavel (2003). *Hodina impéria. Zdroje současné zahraniční politiky USA* (Brno: Masarykova univerzita).

BBC (2021). Afghanistan: Joe Biden defends US pull-out as Taliban claim victory. *BBC*, 1.9.2021 (<https://www.bbc.com/news/world-asia-58403735>, 22.4.2022).

Biden, Joseph (2022). Remarks By President Biden Providing an Update on Russia and Ukraine. *The White House*, 21.4.2022 (<https://www.whitehouse.gov/briefing-room/speeches-remarks/2022/04/21/remarks-by-president-biden-providing-an-update-on-russia-and-ukraine-3/>, 23.4.2022).

Cameron, Fraser (2006). *US Foreign Policy after the Cold War* (New York: Routledge).

Campbell, Adina (2021). What is Black Lives Matter and what are the aims?. *BBC*, 13.6.2021 (<https://www.bbc.com/news/explainers-53337780>, 22.4.2022)

CFR (nedatováno). U.S. Relations with China. *Council on Foreign Relations* (<https://www.cfr.org/timeline/us-relations-china>, 21.4.2022).

Cox Michael – Stokes, Doug (2008). *US Foreign Policy* (New York: Oxford University Press).

Curtis, John (2022). President Biden's foreign policy: One year in. *UK Parliament*, 9.2.2022 (<https://commonslibrary.parliament.uk/research-briefings/cbp-9447/?fbclid=IwAR38RyJI7PSN-bEDVG8rXK5wB0SiKqrETmVRafgHHRLPFAdVEVoHgpn9KsM>, 22.4.2022).

DeBonis, Mike – Paletta, Damian – Viebeck, Elise (2017). Conflict between Trump and Congress escalates as difficult agenda looms. *The Washington Post*, 23.8.2017 (https://www.washingtonpost.com/powerpost/trumps-shutdown-threat-raises-stakes-for-lawmakers-in-looming-funding-battle/2017/08/23/0782be8c-8800-11e7-961d-2f373b3977ee_story.html, 20.4.2022).

Dimock, Michael – Gramlich, John (2021). How America Changed During Donald Trump's Presidency. *Pew Research Center*, 29.1.2021 (<https://www.pewresearch.org/2021/01/29/how-america-changed-during-donald-trumps-presidency/>, 20.4.2022).

Green, Ted – Doherty, Carroll (2021). Majority of U.S. public favors Afghanistan troop withdrawal; Biden criticized for his handling of situation. *Pew Research Center*, 31.8.2021 (<https://www.pewresearch.org/fact-tank/2021/08/31/majority-of-u-s-public-favors-afghanistan-troop-withdrawal-biden-criticized-for-his-handling-of-situation/>, 22.4.2022).

Harris, Tobias – Lee, Haneul – Bard, Abigail (2021). Prospects for Diplomacy With North Korea. 3.11.2021 (<https://www.americanprogress.org/article/prospects-diplomacy-north-korea/>, 23.4.2022)

Hathaway, Oona (2020). Reengaging on Treaties and Other International Agreements (Part I): President Donald Trump's Rejection of International Law. *Just Security*, 2.10.2020 (<https://www.justsecurity.org/72656/reengaging-on-treaties-and-other-international-agreements-part-i-president-donald-trumps-rejection-of-international-law/>, 20.4.2022).

Henriksen, H. Thomas (2017). *Cycles in US Foreign Policy since the Cold War* (Palo Alto: Palgrave Macmillan)

Hlaváček, Pavel (2012). Paradigmata americké zahraniční politiky aneb legitimace moci pomocí „Mnichova“ a „Vietnamu“. *Acta FF* 3/12, s. 192-224.

Hoffmann, Stanley (1968). *Gulliver's Troubles, or the Setting of American Foreign Policy* (New York: McGraw-HILL).

Holmes, Jack (2021). *Globalism and Nationalism: Insights from Two Hundred Forty Years of Interactions Between Domestic Moods and International Interests in U.S. Foreign Policy and Four Years of President Donald Trump* [přednáška] 6. 4. 2021 (Las Vegas: the annual meeting of the International Studies Association).

Holmes, Jack (1985). *The Mood/Interest Theory of American Foreign Policy* (Louisville: The University Press of Kentucky).

Judd, Donald (2022). Biden: Diplomacy "best way forward" but "we are ready no matter what happens" as Russia buildup continues. *CNN*, 31.1.2022 (<https://edition.cnn.com/europe/live-news/russia-ukraine-putin-news-01-31-2022/index.html>, 22.4.2022).

Kagan, Robert (2008). *Nebezpečný národ* (Praha: Nakladatelství Lidové noviny).

Kampeas, Ron (2020). As feud with Trump erupts, Bolton goes from pro-Israel hero to 'John who?'. *The times of Israel*, 25.6.2020 (<https://www.timesofisrael.com/as-feud-with-trump-erupts-john-bolton-goes-from-pro-israel-hero-to-john-who/>, 24.4.2022).

Kapur, Sahil (2021). Where does Joe Biden's agenda stand in Congress? Here's a rundown. *NBC News*, 11.6.2021 (<https://www.nbcnews.com/politics/white-house/where-does-joe-biden-s-agenda-stand-congress-here-s-n1273251>, 22.4.2022).

Kissinger, Henry (2001). America at the Apex. *The National Interest* Summer 2001 (https://ciaotest.cc.columbia.edu/olj/ni/ni_01kih01.html, 17.3.2022).

Kinssinger, Henry (1996). *Umění diplomacie* (Praha: Prostor).

Klingberg, Frank (1970). Historical Periods, Trends, and Cycles in International Relations. *The Journal of Conflict Resolution*, 14(4), s. 505-511.

Klingberg, Frank (1952). The Historical Alternation of Moods in American Foreign Policy. *World Politics*, 4(2), s. 239-273.

Krejčí, Ondřej (2009). *Zahraniční politika USA* (Příbram: Professional Publishing).

- Lobosco, Katie (2022). Why Biden is keeping Trump's China tariffs in place. *BBC*, 26.1.2022 (<https://edition.cnn.com/2022/01/26/politics/china-tariffs-biden-policy/index.html>, 22.4.2022).
- Lundestad, G. (1986). Uniqueness and Pendulum Swings in US Foreign Policy. *International Affairs (Royal Institute of International Affairs 1944-)*, 62(3), s. 405-421.
- Madison, James (1813). *Fifth Annual Message*. The American Presidency Project, 7.12.1813 (<https://www.presidency.ucsb.edu/documents/fifth-annual-message-0>, 17.4.2022).
- McGrath, Matt (2020). Climate change: US formally withdraws from Paris agreement. *BBC*, 4.11.2020 (<https://www.bbc.com/news/science-environment-54797743>, 20.4.2022).
- Monroe, James (1823). *Seventh Annual Message*. The American Presidency Project, 2.12.1823 (<https://www.presidency.ucsb.edu/documents/seventh-annual-message-1>, 23.3.2022).
- Morgenthau, J. Hanz (1968). *A New Foreign Policy for the United States* (New York: Frederick A. Praeger).
- National Archives (2001). Congress, Neutrality, and Lend-Lease. Treasure of Congress (https://www.archives.gov/exhibits/treasures_of_congress/text/page20_text.html, 14.4.2022).
- Naylor, Brian (2021). In a largely symbolic move, the Senate votes to block Biden's vaccine-or-test mandate. *NPR*, 8.12.2021 (<https://www.npr.org/2021/12/08/1062391085/in-a-largely-symbolic-move-the-senate-votes-to-block-bidens-vaccine-or-test-mand>, 23.4.2022).
- Neustadt, Richard (1990). *Presidential Power and the Modern Presidents: The Politics of Leadership from Roosevelt to Reagan* (New York: Free Press)

Özdemir, Ç. – Henriksen, T. H. (2019). Review of Cycles in US Foreign Policy Since the Cold War. *Insight Turkey*, 21(2), s. 273-275.

Pew Research Center (2019). *Views of foreign policy*, 17.12.2019 (<https://www.pewresearch.org/politics/2019/12/17/6-views-of-foreign-policy/>, 20.4.2022).

Pew Research Center (2022). *Public Expresses Mixed Views of U.S. Response to Russia's Invasion of Ukraine*, 15.3.2022 (https://www.pewresearch.org/politics/2022/03/15/public-expresses-mixed-views-of-u-s-response-to-russias-invasion-of-ukraine/?fbclid=IwAR2RU3eNU3nXnXnPFe2H7QhNv0LQ0iCrf_8U3Vfb7Qh9VYjKAf3jhswZlY, 23.4.2022).

Pollins, Brian – Schweller Randall (1999). Linking the Levels: The Long Wave and Shifts in U.S. Foreign Policy, 1790-1993. *American Journal of Political Science*, 43(2), s. 431-464

Restad, E. Hilde (2010). The isolationist/internationalist dichotomy. *U.S. foreign policy traditions. Multilateralism vs. unilateralism* (Norwegian Institute for Defence Studies), s. 11-34.

Roskin, Michael (2022). [Ústní sdělení] 18.2.2022 (Odborník na mezinárodní vztahy).

Roskin, Michael (2012). Lumpy and Sticky: Ideational Change over Time. In: Steele, Brent – Acuff, Jonathan, *Theory and Applications of the "Generation" in International Relations and Comparative Politics* (New York: Palgrave), s. 229-247.

Roskin, Michael (1974). From Pearl Harbor to Vietnam: Shifting Generational Paradigms and Foreign Policy. *Political Science Quarterly* Vol. 89, No. 3, s. 563-588.

Rystad, Göran (1982). *Prisoners Of The Past?: The Munich Syndrome And Makers Of American Foreign Policy In The Cold War Era* (Lund: CWK Gleerup).

- Smith, Dan (2019). The US withdrawal from the Iran deal: One year on. *SIPRI*, 7.5.2019 (<https://www.sipri.org/commentary/expert-comment/2019/us-withdrawal-iran-deal-one-year>, 20.4.2022).
- Spykman, J. Nicholas (2007). *America's Strategy in World Politics: The United States and the Balance of Power* (New York: Routledge).
- Taz, Ali (2021). Four Hours at the Capitol: Shocking unseen footage from BBC documentary shows how more deaths were avoided. *iNews*, 20.10.2021 (<https://inews.co.uk/news/world/four-hours-at-the-capitol-new-bbc-documentary-unseen-footage-more-deaths-avoided-1250361>, 21.4.2022).
- Trump, Donald (2019). *National Security Strategy of the United States of America* (<https://trumpwhitehouse.archives.gov/wp-content/uploads/2017/12/NSS-Final-12-18-2017-0905.pdf>, 20.4.2022).
- U.S. Department of State (2022). *U.S. Relations With Venezuela*. 10.3.2022 (<https://www.state.gov/u-s-relations-with-venezuela/>, 23.4.2022).
- Washington, George (1796). *Farewell Address*. The American Presidency Project, 17.9.1796 (<https://www.presidency.ucsb.edu/documents/farewell-address>, 14.3.2022).
- Washington, George (1793). *Proclamation 4—Neutrality of the United States in the War Involving Austria, Prussia, Sardinia, Great Britain, and the United Netherlands Against France*. The American Presidency Project, 22.4.1793 (<https://www.presidency.ucsb.edu/documents/proclamation-4-neutrality-the-united-states-the-war-involving-austria-prussia-sardinia>, 23.3.2022).
- Whitcomb, Roger S. (1998). *The American Approach to Foreign Affairs. An Uncertain Tradition* (Westport: Praeger)
- Wright, B. Louis (1943). The Founding Fathers and “Splendid Isolation”. *Huntington Library Quarterly* 6(2), s. 173-196.

10. Cizojazyčné resumé

There are several approaches to American foreign policy. However, many authors agree on a foreign policy approach. One of them is Frank Klingberg, who developed mood theory in the 1950s. According to him, US foreign policy is governed by two types of moods - extroversion and introversion. This theory is also dealt with by other authors who extend it or refer to it. This work aimed to find out whether the United States entered a new introverted cycle with Donald Trump taking over as president. It was found that this is the case and that this cycle is expected to last at least another 10 years. Donald Trump has initiated major changes in foreign policy and his successor continues at some points in his administration.